

POSLOVANJE OBRTA NA PRIMJERU OBRTA ZA GRAĐEVINARSTVO "MM-PROJEKT"

Vresk, Barbara

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:340049>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-20**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij

Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i revizija

**POSLOVANJE OBRTA NA PRIMJERU OBRTA ZA
GRAĐEVINARSTVO "MM-PROJEKT"**

**BUSINESS OF CRAFTS ON THE EXAMPLE OF CRAFTS
CONSTRUCTION "MM-PROJEKT"**

Diplomski rad

Student: Barbara Vresk

JMBAG studenta: 0067556722

Mentor: Prof. dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky

Zagreb, rujan 2021.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad / seminarski rad / prijava teme diplomskog rada isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada / prijave teme nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio rada / prijave teme ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada / prijave teme nije iskorišten za bilo koji drugi rad i bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(student: Barbara Vresk)

U Zagrebu, 01. rujna, 2021.

STATEMENT ON THE ACADEMIC INTEGRITY

I hereby declare and confirm by my signature that the final thesis is the sole result of my own work based on my research and relies on the published literature, as shown in the listed notes and bibliography.

I declare that no part of the thesis has been written in an unauthorized manner, i.e., it is not transcribed from the non-cited work, and that no part of the thesis infringes any of the copyrights.

I also declare that no part of the thesis has been used for any other work in any other higher education, scientific or educational institution.

(student: Barbara Vresk)

In Zagreb, 01. September 2021

Sažetak

Obrtništvo kao oblik poduzetništva danas je iznimno važan segment gospodarstva svih zemalja. Osnivanjem obrta i razvojem malog poduzetništva osiguravaju se nova radna mjesta gdje je, uz pravne osobe, zaposlen najveći broj radnika. Iako je osnivanje obrta najjednostavniji oblik poduzetničkog pothvata, budući da za njegovo osnivanje nije potreban temeljni kapital, poslovanje obrta regulirano je brojnim zakonima i pravilnicima. Ovisno o oblicima obrta, razlikuju se i uvjeti osnivanja. Predmet ovog diplomskog rada je poslovanje obrta na primjeru obrta za građevinarstvo. Na temelju navedenog primjera, objašnjava se način osnivanja i poslovanje vezanog obrta za koji je potrebno posjedovanje specifičnih znanja. Porast građevinskog sektora i obujma građevinskih radova posljednjih nekoliko godina u Republici Hrvatskoj bili su izravni poticaji za osnivanje obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT". Navedeni obrt nalazi se u sustavu poreza na dohodak i u sustavu poreza na dodanu vrijednost, odnosno vodi poslovne knjige po sustavu jednostavnog knjigovodstva. Obilježava ga jednostavnije izvještavanje i uglavnom je orijentirano na praćenje poreznih propisa.

Ključne riječi: obrt, obrt za građevinarstvo, zakon o obrtu, PDV, porez na dohodak

Summary

Today crafts as a form of entrepreneurship is extremely important segment of economies of all countries. By forming the crafts and development of "small businesses" we are ensuring new work places where, in addition with new entities, the largest numbers of workers are employed. Although the establishment of a craft is the simplest form of entrepreneurial venture, since its establishment does not require share capital, the operation of the craft is regulated by numerous laws and regulations. Depending on the forms of trade, the conditions of establishment also differ. The subject of this diploma thesis is the business of crafts on the example of crafts for construction. Based on the above example, it explains the manner of establishment and operation of a related trade that requires the possession of specific knowledge. The increase in the construction sector and the volume of construction works in the last few years in the Republic of Croatia have been direct incentives for the establishment of the construction trade "MM-PROJEKT". This trade is in the system of income tax and in the system of value added tax, it keeps business books according to the system of simple bookkeeping. It is characterized by simpler reporting and is mainly oriented towards monitoring tax regulations.

Key words : crafts, construction trades, craft law, Values added tax, income e tax

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3 Sadržaj i struktura rada	1
2. OTVARANJE I POSLOVANJE OBRTA	3
2.1. Pojam i oblici obrta	3
2.1.1. Definiranje pojma obrt i obrtnik	3
2.1.2. Definiranje oblika obrta	4
2.2. Obavljanje obrta	7
2.2.1. Uvjeti za obavljanje obrta	7
2.2.2. Otvaranje, poslovanje i prestanak obrta	9
2.3. Normativni okvir poslovanja obrta	15
2.3.1. Pravni okvir	16
2.3.2. Porezni okvir	17
2.3.3. Ostala regulativa	17
3.1. Građevinski sektor u Republici Hrvatskoj	18
3.2. Osnovni podaci o obrtu	20
3.3. Uvjeti za obavljanje obrta za građevinarstvo	20
4. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE OBRTA ZA GRAĐEVINARSTVO "MM-PROJEKT"	23
4.1. Oporezivanje obrta u sustavu poreza na dohodak	23
4.1.1. Sustav paušalnog oporezivanja	23
4.1.2. Oporezivanje obrta nakon ulaska u sustav PDV-a	26
4.2. Poslovne knjige u sustavu poreza na dohodak	33
4.2.1. Knjiga prometa	33
4.2.2. Knjiga ulaznih i izlaznih računa	35

4.2.2. Knjiga primitaka i izdataka	39
4.2.3. Popis dugotrajne imovine	40
4.2.4. Evidencija o tražbinama i obvezama	41
4.3. Evidencija radnih odnosa kod obrtnika	41
4.4. Izvještavanje eksternih korisnika	43
5. ZAKLJUČAK.....	44
6. POPIS LITERATURE.....	45
7. POPIS SLIKA.....	48
8. POPIS TABLICA	48
9. PRILOZI/ ŽIVOTOPIS.....	49

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet rada je prikazati poslovanje obrta na primjeru obrta za građevinarstvo. Kako bi mogli razumjeti poslovanje obrta za građevinarstvo, najprije je potrebno upoznati se s pojmom obrta i raznim oblicima obrta te prikazati postupak otvaranja obrta. Preduvjet da bi obrtnik bio uspješan u svom poslovanju, svakako je i poštivanje određenih pravila koja su unaprijed definirana zakonom. Poštivanje normativnog okvira poslovanja obrta temelj je i prvi korak do uspješnosti i pretpostavka da će obrt poslovati dulje vrijeme te donositi koristi, kako za vlasnika, tako i za državni proračun. Koji zakoni i pravilnici predodređuju navedeni obrt za građevinarstvo, način na koji posluje te koji su uvjeti za otvaranje takvog tipa obrta također su predmet ovog rada i biti će prikazani u nastavku.

Ciljevi istraživanja ovog rada mogu se navesti u sljedećim točkama:

- objasniti postupak osnivanja obrta
- analizirati građevinski sektor u Republici Hrvatskoj
- objasniti uvjete osnivanja obrta za građevinarstvo
- prikazati i objasniti sustave oporezivanja obrta
- prikazati poslovne knjige obrtnika
- objasniti načine izvještavanja eksternih korisnika.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Teoretski dio rada baziran je na podacima iz sekundarnih izvora, to jest korištenjem relevantnih izvora kao što su stručna literatura, odnosno različite knjige i članci, elektronički izvori, zakoni i web stranice. Podaci su prikupljeni metodom istraživanja za stolom odnosno korištenjem već objavljenih i raspoloživih podataka. Istraživački dio rada bazira se na primarnim podacima koji su prikupljeni intervjuom „licem u lice“ s vlasnikom građevinskog obrta "MM-PROJEKT", te istraživanjem vođenja poslovanja navedenog obrta u knjigovodstvenom servisu.

1.3 Sadržaj i struktura rada

Rad se sastoji od 5 poglavlja.

Prvi dio rada daje uvod u zadanu temu, objašnjava se predmet i cilj ovog rada te se navode korišteni izvori i metode prikupljanja podataka.

Drugi dio objašnjava što je zapravo obrt te ukazuje na postupak otvaranja obrta te pravila kojih se pritom treba pridržavati.

Treći dio prikazuje postupak otvaranja obrta za građevinarstvo, daje osnovne podatke o obrtu za građevinarstvo "MM-PROJEKT" te prikazuje stanje građevinskog sektora u Republici Hrvatskoj.

U četvrtom se poglavlju detaljno prikazuje poslovanje navedenog obrta odnosno prikazuje se je li poslovanje obrta popraćeno sukladno zakonima i pravilnicima koji predodređuju poslovanje obrta.

Peto poglavlje je zaključak rada na temelju teorijskog dijela i provedenog istraživanja.

2. OTVARANJE I POSLOVANJE OBRTA

U posljednje vrijeme, sve se veći broj ljudi odlučuje na pokretanje vlastitog posla. Motivirani da rade u životu ono što žele, ljudi prihvaćaju izazove i ulaze u poduzetničke vode zajedno sa svojom poslovnom idejom. Poslovna ideja je početak svakog poduzetničkog pothvata, a sačinjena je od kombinacije vještina i interesa budućih poduzetnika. Dobra poslovna ideja mora biti usmjerena na tržište na kojem postoji potražnja te treba imati prepoznatljivu konkurentsku prednost. Poslovna ideja ne zahtijeva zapošljavanje većeg broja radnika u prvoj godini poslovanja niti velika početna ulaganja. Odabirom poslovne ideje kojom planiramo ući na tržište stvaramo preduvjet za odabir oblika društva koje želimo osnovati. Budući da je tema rada vezana uz obrt za građevinarstvo, kao što je već spomenuto u nastavku će biti prikazan postupak otvaranja obrta kao jednog od tipova društva. Kako bi objasnili postupak osnivanja obrta najprije je potrebno definirati što je obrt i upoznati njegove oblike.

2.1. Pojam i oblici obrta

Poslovanje obrta uređeno je brojnim pravilnicima i brojnim zakonima. Sam pojam obrta i oblici obrta definirani su Zakonom o obrtu. Ovim zakonom također se uređuje sadržaj, prava i obveze obrtnika, uvjeti i načini za obavljanje obrta, organiziranost obrtnika te druga pitanja presudna za obavljanje obrta što će također biti objašnjeno u nastavku ovog rada.

2.1.1. Definiranje pojma obrt i obrtnik

„Obrt u smislu ovog zakona je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.“¹ Kao što je i navedeno u zakonu, obrtnici jesu poduzetnici koji preuzimaju sav rizik posla radeći u svoje ime i za svoj račun. Radeći u svoje ime i za svoj račun osnivanjem obrta i radom kroz obrtništvo osiguravaju egzistenciju za sebe i svoje obitelji. Također, porezi koje obrtnici uplaćuju u državni proračun doprinose razvoju gospodarstva. Koliki je značaj malih i srednjih poduzeća u gospodarstvu, odnosno u ovom slučaju obrta, govore i podaci o ukupnom broju registriranih obrta 2020. godine. U 2020. godini broj aktivnih obrta iznosi 90.968., što čini 40,9% od ukupno aktivnih subjekata.²

¹ Zakon o obrtu, Narodne novine br.127/19., 2020.

² Obrtništvo u brojkama XII/2020., Hrvatska obrtnička komora, dostupno na: https://www.hok.hr/sites/default/files/page-docs/2021-03/1_Obrtni%C5%A1tvo_u%20brojkama_%20OUB_XII_2020.pdf, pristupljeno: 10. kolovoz 2021.

Slika 1 Aktivni obrti i trgovačka društva

USTROJBENI OBLIK	oznaka	aktivni subjekti	udio
dioničko društvo	d.d.	782	0,4%
društvo sa ograničenom odgovornošću	d.o.o.	96.169	43,3%
jednostavna trg. društva s ograničenom odgovornošću	j.d.o.o.	33.446	15,1%
javna trgovačka društva	j.t.d.	189	0,1%
podružnice inozemnih trgovačkih društava ili pojedinca	podružnica	458	0,2%
ostali pravno ustrojbeni oblici	ostali	136	0,1%
obrť*	OBRT	90.968	40,9%
UKUPNO		222.148	100,0%

Izvor: Publikacija „Obrtništvo u brojkama XII/2020.“, Hrvatska obrtnička komora, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/statistika/obrtnistvo-u-brojkama>, pristupljeno: 10. kolovoza, 2021.

Kao što je već spomenuto, obrt se obavlja od strane fizičkih osoba odnosno obrtnika. „Obrtnik je fizička osoba koja obavlja jednu ili više dopuštenih gospodarskih djelatnosti u svoje ime i za svoj račun, a pritom se može koristiti i radom drugih osoba.“³ Pod radom drugih osoba smatra se zapošljavanje radnika od strane vlasnika obrta ili pomaganje članova obitelji što je u obrtu kao obliku društva dopušteno i ne smatra se radom „na crno“. Sve djelatnosti koje nisu zakonom zabranjene smatraju se dopustivim gospodarskim djelatnostima.

2.1.2. Definiranje oblika obrta

Djelatnost koju obrtnik planira obavljati ujedno određuje i vrstu obrta kojeg će obrtnik otvoriti. Oblici obrta osim što ovise o vrsti djelatnosti, ovise i o potrebnoj stručnoj spremi za njihovo obavljanje. Također, postoje i različiti oblici obrta s obzirom na trajanje obrta te s obzirom na poznavanje različitih umijeća i zanatskih vještina u obavljanju djelatnosti. S obzirom na navedene kriterije, Zakonu o obrtu definira slijedeće oblike obrta:⁴

- slobodni
- vezani
- povlašteni.

³ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

⁴ Zakon o obrtu, Narodne novine br. 127/19.

Slobodni obrt je obrt za koji obrtnik nije dužan položiti majstorski ispit odnosno ispit o stručnoj osposobljenosti. Za slobodni obrt nije potrebna stručna sprema već je potrebno ispuniti opće uvjete potrebne za otvaranje obrta. Suprotno od slobodnog obrta je vezani obrt. Otvaranje vezanog obrta zahtijeva posjedovanje specifičnih znanja koja su vezana uz djelatnost koja se planira obavljati u okviru vezanog obrta. Točnije, potrebno je imati odgovarajuću stručnu spremu, odnosno položen majstorski ispit. Primjer vezanog obrta je upravo obrt za građevinarstvo koji će kao takav biti detaljnije objašnjen u nastavku rada. Zanimanja koja također spadaju unutar okvira vezanih obrta su bravar, limar, automehaničar, tesar i slično. U slobodnom i vezanom obrtu, obrtnik može zaposliti poslovođu koji će voditi obrt u svoje ime i za svoj račun te je to ujedno i jedna od razlika između slobodnog i vezanog te povlaštenog obrta. S obzirom na vrstu djelatnosti i s obzirom na potrebnu stručnu spremu, osim slobodnog i vezanog obrta postoji i povlaštenu obrt. Povlaštenu obrt može se obavljati samo uz dozvolu izdanu od strane nadležnog ministarstva odnosno drugog nadležnog tijela. Primjer zanimanja koja spadaju u popis povlaštenih obrta su ribar, rudarski tehničar i ostali.

S obzirom na trajanje obrta Zakon o obrtu definira:⁵

- „trajni“ obrt
- sezonski obrt.

Većina obrtnika prilikom otvaranja obrta ima u vidu trajno obavljanje određene djelatnosti. Jedna od specifičnosti trajnog obavljanja obrta je privremena obustava obavljanja obrta. Trajno obavljanje djelatnosti uključuje situaciju kada obrtnik planira privremeno obustaviti obavljanje obrta što može učiniti u trajanju do jedne godine te je u tom slučaju dužan pismeno izvijestiti mjesno nadležan ured državne uprave u županiji. U slučaju nastupa bolesti, više sile ili ukoliko dođe do roditeljskog dopusta obrtnici imaju pravo na privremenu obustavu obavljanja obrta i duže od jedne godine, a da se njihov obrt još uvijek klasificira kao „trajni“ obrt. Tijekom privremene obustave djelatnosti obrtnik ima obvezu plaćati doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje što ujedno i razlika između „trajnog“ i sezonskog obrta. Zakon o obrtu definira sezonske obrte kao obrte koji se mogu obavljati najduže devet mjeseci unutar jedne godine. Primjerice, obrtnik koji se bavi turizmom, početkom turističke sezone otvara obrt, te ponovno zatvara završetkom turističke sezone. Za razliku od trajnog obavljanja obrta gdje su obrtnici dužni plaćati mirovinsko i zdravstveno osiguranje tokom cijele kalendarske godine pa

⁵ Zakon o obrtu, Narodne novine br. 127/19.

čak i u slučaju privremene obustave obrta, u sezonskom obrtu obrtnik mirovinsko i zdravstveno osiguranje plaća samo za razdoblje u kojem obavlja sezonski obrt.

Poznavanje određenih zanatskih vještina i umijeća prilikom obavljanja određene djelatnosti, proizvodnja proizvoda za koje je potrebna posebna kreativnost ili proizvodnja proizvoda koji su dio tradicije određenog kraja kao što su na primjer suveniri klasificira obrte u:⁶

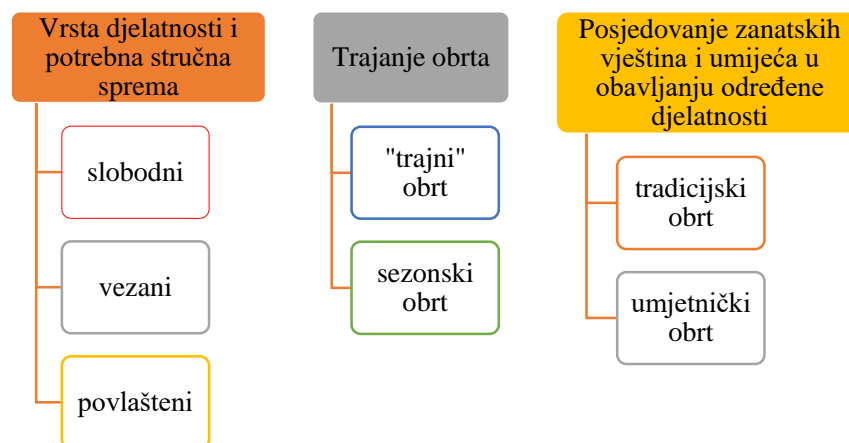
- tradicijski obrt
- umjetnički obrt.

Tradicijski i umjetnički obrti detaljnije su uređeni Pravilnikom o tradicijskim odnosno umjetničkim obrtima koji na slijedeći način definira navedene oblike obrta.

„Tradicijski obrti su obrti za koje je potrebno posebno poznavanje zanatskih vještina i umijeća u obavljanju djelatnosti te koji se obavljaju pretežnim udjelom ručnog rada, a koji se tehnikama proizvodnje i rada, namjenom i oblikom oslanjaju na obrasce tradicijske kulture, pa u tom smislu mogu simbolizirati lokalni, regionalni ili nacionalni identitet.“⁷

„Umjetnički obrti su obrti koji se odlikuju proizvodima i uslugama visoke estetske vrijednosti, dizajnom, likovnim i drugim rješenjima uz naglašenu kreativnost i individualnost majstora obrta –umjetnika.“⁸

Slika 2 Oblici obrta s obzirom na različite kriterije

Izvor: Izrada autora

⁶ Zakon o obrtu, Narodne novine br. 127/19

⁷ Pravilnik o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima, Narodne novine br. 112/07

⁸ Pravilnik o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima, Narodne novine br. 112/07

2.2. Obavljanje obrta

Kao što je spomenuto na početku, kako bi zakoračili u svijet poduzetnika, odnosno kako bi pokrenuli vlastiti posao, najprije je potrebno generirati dobru poslovnu ideju. Dobra poslovna ideja i prepoznavanje tržišnih prilika preduvjeti su uspjeha i predstavljaju temelj za osnivanje različitih oblika društva. Kako bi poduzetnici odlučili koji tip društva osnovati, poduzetničku ideju mogu razraditi kroz poslovni plan. Razrada poslovnog plana nije obavezna za obrtnike, no pomaže obrtnicima u boljem sagledavanju poslovnih prilika te omogućuje da očekivani uspjeh njihova pothvata postane izvjesniji. Ovisno o poslovnoj ideji, odnosno ovisno o vrsti djelatnosti koja će se obavljati u okviru obrta, otvara se određeni oblik obrta. Otvaranje obrta kao jednog od oblika društva je jednostavnije i povoljnije u usporedbi s ostalim oblicima društva. Kako bi otvorili vlastiti obrt potrebno je proći kroz nekoliko koraka. Kao jedan od početnih koraka može se navesti ispunjavanje uvjeta za obavljanje obrta koje, neovisno o vrsti obrta, moraju ispuniti svi obrtnici.

2.2.1. Uvjeti za obavljanje obrta

Uvjeti za obavljanje obrta dijele se na opće uvjete i na posebne uvjete.

Fizička osoba može osnovati obrt ako ispunjava slijedeće opće uvjete:⁹

- fizičkoj osobi koja otvara obrt ne smije pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom Suda časti Hrvatske obrtničke komore biti izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti sve dok ta mjera traje
- fizička osoba mora imati pravo korištenja prostora ako obavlja djelatnost za koju je potreban prostor.

Fizička osoba mora udovoljavati i raznim posebnim uvjetima ukoliko obavlja djelatnost za koju su zakonom propisani posebni uvjeti. Zakon o obrtu propisuje slijedeće posebne uvjete: ¹⁰

- potrebna razina stručnosti ukoliko se radi o vezanim obrtima što uključuje ispit o stručnoj osposobljenosti, majstorski ispiti ili srednju stručnu spremu
- zdravstveni uvjeti potrebni za obavljanje određene djelatnosti

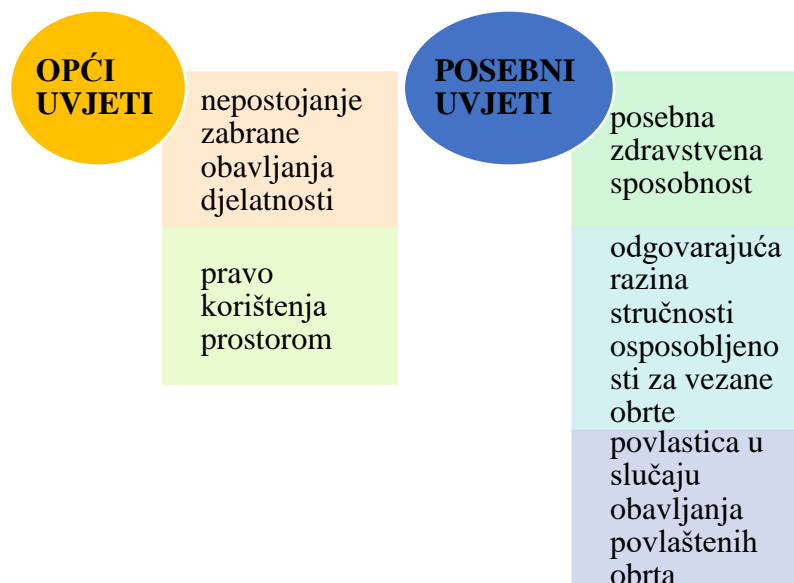
⁹ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

¹⁰ Zakon o obrtu, Narodne novine br. 127/19., 2020.

- posjedovanje povlastice u slučaju obavljanja povlaštenog obrta izdane od strane nadležnog ministarstva ili drugog državnog tijela.

Postoje također i iznimke koje donose različite mogućnosti obrtnicima i olakšavaju im proces prilikom otvaranja obrta. Primjer jedne od iznimaka kod vezanog obrta gdje obrtnik ispunjava opće, ali ne ispunjava posebne uvjete propisane razine stručnosti je zapošljavanje radnika na puno radno vrijeme ukoliko taj radnik udovoljava uvjetima propisane razine stručnosti. Također, ukoliko fizička osoba ima status izumitelja na temelju patentnog prava za patentiranu uslugu ili proizvod i zaštićenog industrijskog dizajna, te ukoliko ima odgovarajuće visoko obrazovanje, također može obavljati vezani obrt. Jedini slučaj gdje za vezani obrt prilikom otvaranja istog nije potreban majstorski ispit, to jest otvoriti ga mogu osobe sa završenim odgovarajućim strukovnim obrazovanjem, je otvaranje vezanog obrta sa sjedištem na područjima koja spadaju u posebnu skrb, kao što su brdsko planinska područja ili otoci. U tom slučaju, majstorski ispit potrebno je položiti tijekom tri godine nakon otvaranja obrta.¹¹

Slika 3 Opći i posebni uvjeti za obavljanje obrta

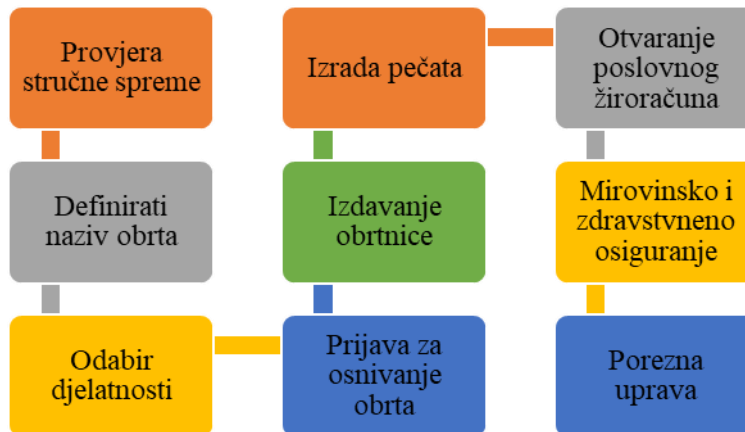
Izvor: Izrada autora

¹¹ Uvjeti za otvaranje i obavljanje obrta, Hrvatska obrtnička komora, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/uvjeti-za-otvaranje-i-obavljanje-obrta>, pristupljeno: 13. kolovoza, 2021.

2.2.2. Otvaranje, poslovanje i prestanak obrta

Iako je otvaranje obrta jednostavno, ono zahtijeva prolazak kroz nekoliko koraka kako bi obrtnik uspješno otvorio obrt i stvorio preduvjete za njegovo daljnje poslovanje u skladu sa svim zakonima i propisima. Navedeni koraci prikazani su i objašnjeni u nastavku te osim postupka samog otvaranja obrta uključuju i s njim povezane troškove.

Slika 4 Postupak otvaranja obrta

Izvor: Izrada autora

Provjera stručne spreme kao prvi korak, podrazumijeva zapravo ispunjavanje općih i posebnih uvjeta objašnjениh u prethodnom poglavlju. Budući da se tema ovog rada temelji na vezanom obrtu, točnije, obrtu za građevinarstvo, upravo u slučaju otvaranja takvog obrta potrebno je provjeriti ispunjavanje ovog uvjeta. Nakon provjere stručne spreme i ispunjavanja općih i posebnih uvjeta, obrtnik mora definirati tvrtku. Ovisno o djelatnosti koju planira obavljati u okviru obrta, odredit će i naziv obrta. Osim naziva obrta, tvrtka sadržava i druge elemente. „Tvrtka je ime pod kojim obrt posluje i mora sadržati:

- naziv obrta
- oznaku obrta
- ime i prezime obrtnika
- sjedište obrta.“¹²

¹² Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

Ime obrta može biti proizvoljno, može sadržavati posebne oznake, a obrt može koristiti i skraćenu tvrtku koja mora sadržati najmanje:¹³

- naziv obrta
- ime i prezime obrtnika.

Nakon što se definira naziv obrta potrebno je odabrati djelatnost koju planiramo obavljati iz Nacionalne klasifikacije djelatnosti. Poslovanje unutar obrta omogućuje odabir više djelatnosti iz NKD-a, no jedna djelatnost mora biti glavna, to jest, potrebno je odabrati određenu djelatnost kao primarnu. Također, za djelatnosti kao što su fotografi, stolari, prevoditelji, serviseri je potrebna potvrda o završenom stručnom ispitu ili diploma, dok za uslužne ili intelektualne djelatnosti ili za trgovinu nema takvih preduvjeta.¹⁴

Ispunjavanjem općih i posebnih uvjeta, odabirom naziva obrta te odabirom djelatnosti iz Nacionalne klasifikacije djelatnosti stvoreni su preduvjeti za prijavu obrta. Prijava za osnivanje obrta može se obaviti na dva načina. Jedan od načina je dolazak u nadležni ured državne uprave u županiji što ovisi o lokaciji sjedišta obrta, dok je drugi način prijava putem aplikacije e-Obrt koja je danas zasigurno popularniji način osnivanja obrta. Nakon prikupljene sve dokumentacije i ispunjavanja potrebnih obrazaca koji su dostupni u ispostavama Ureda za gospodarstvo, između toga i prijave za upis u obrtni registar, potrebno je platiti pristojbu koja se plaća u iznosu od 270,00 kuna u korist proračuna uplatnicom na račun koji se također dobije u ispostavi.¹⁵

Nakon odobrenja zahtjeva u uredu državne uprave također se preuzima Rješenje o registraciji obrta, tj. obrtnica, osim ako se prijava podnosi putem e-Obrta, u tom slučaju Rješenje o registraciji obrta stiže u Osobni korisnički pretinac obrtnika.¹⁶ Za obavljanje svih vrsta obrta to jest za obavljanje vezanih, povlaštenih i slobodnih obrta, obrtnik mora imati obrtnicu. „Obrtnica sadrži matični broj obrta koji je identifikacijska oznaka i osobni identifikacijski broj (OIB)

¹³ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

¹⁴ Tilio, Otvaranje obrta, dostupno na: <https://tilio.hr/otvaranje-obrta/>, pristupljeno: 14. kolovoza, 2021.

¹⁵ Hrvatska gospodarska komora, Postupak i troškovi otvaranja obrta, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/postupak-i-troskovi-otvaranja-obrta>, pristupljeno 20. kolovoza, 2021.

¹⁶ Tilio, Otvaranje obrta, dostupno na: <https://tilio.hr/otvaranje-obrta/>, pristupljeno: 14. kolovoza, 2021.

obrnika.“¹⁷ Osim matičnog broja obrta koji predstavlja identifikacijsku oznaku obrta i osim osobnog identifikacijskog broja obrtnika u obrtnici su navedene i djelatnosti obrta.

Po primitku rješenja o upisu u obrtni registar i obrtnice, potrebno je napraviti pečat i otvoriti račun. Prije izrade pečata potrebno se informirati u banci je li možda izrada pečata neophodna, ukoliko je, potrebno je gradskom uredu za gospodarstvo predati kopiju Rješenja o upisu obrta u obrtni registar. Nakon toga, potrebno je otvoriti u banci žiro račun. Žiro račun moguće je otvoriti osobnom iskaznicom, rješenjem, obrtnicom i žigom. Naknada za otvaranje žiro računa je 50 kuna i skida se u prilikom prvog mjeseca poslovanja sa poslovnog računa.¹⁸

Obrt je potrebno prijaviti i u sustav mirovinskog i zdravstvenog osiguranja te se pritom u Mirovinsko osiguranje odlazi sa preslikom Rješenja o upisu u obrtni registar i tiskanicama M-1P i M-11P. Navedene obrasce potrebno je predati prazne potpisom vlasnika obrta i sa žigom. Upis u mirovinsko osiguranje automatski vrši upis u zdravstveno. Nakon prijave u sustav mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, potrebno je prijaviti obrt i u Poreznoj upravi koja je nadležna prema sjedištu obrta zbog upisa u registar poreznih obveznika. Za navedenu prijavu je potrebno predati RPO obrazac i Presliku rješenja za otvaranje obrta.¹⁹

„Nakon upisa u Obrtni registar i nakon dobivanja obrtnice obrtnik je dužan započeti s radom najkasnije u roku godine dana. Obrtnik je također dužan najkasnije 8 dana prije početka obavljanja obrta prijaviti to nadležnom uredu državne uprave.“²⁰

Nakon što obrtnik započne s radom, pred njega se ponovno postavljaju određena pravila i obveze koje su definirana brojnim zakonima. Obrtnik je dužan voditi porezne knjige, plaćati obvezne poreze i doprinose te plaćati komorski doprinos.²¹

Ono što obrt razlikuje od ostalih oblika društva je i činjenica da obrtniku prilikom obavljanja obrta mogu pomagati članovi obitelji bez obveze sklapanja ugovora o radu. „Članovima porodičnog domaćinstva za koje je propisana ova mogućnost, smatraju se: braćni drug, djeca,

¹⁷ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

¹⁸ Tilio, Otvaranje obrta, dostupno na: <https://tilio.hr/otvaranje-obrta/>, pristupljeno: 15. kolovoza, 2021.

¹⁹ Moj posao, 8 koraka za otvaranje obrta, dostupno na: <https://www.moj-posao.net/Vijest/77907/8-koraka-za-otvaranje-obrta/2/>, pristupljeno: 15. kolovoza, 2021.

²⁰ Žager, K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

²¹ Tilio, Otvaranje obrta, dostupno na: <https://tilio.hr/otvaranje-obrta/>, pristupljeno: 15. kolovoza, 2021

roditelji, usvojenici i usvojitelji, pastorčad, i osobe koje je obrtnik dužan uzdržavati.“²² „Ako se radi o obavljanju vezanog obrta, član obiteljskog kućanstva koji pomaže obrtniku u njegovoj odsutnosti mora ispunjavati i poseban uvjet stručne osposobljenosti, odgovarajućeg srednje strukovnog obrazovanja i položenog majstorskog ispita, odnosno posebne zdravstvene uvjete ako je to propisano posebnim zakonom.“²³

Također, osim što obrtniku kod obavljanja posla mogu pomagati članovi obitelji, obrtnik može voditi slobodni ili vezani obrt sam ili pomoću poslovođe. Ukoliko obrt vodi putem poslovođe, poslovođa mora biti zaposlen kod obrtnika te ispunjavati uvjete za obavljanje obrta i voditi obrt u ime i za račun obrtnika.²⁴

Negativna strana kod obavljanja obrta je to što je obrtnik odgovoran cjelokupnom svojom imovinom za sve obveze koje nastanu prilikom obavljanja obrta.²⁵

„Ovrha radi ostvarenja novčane tražbine protiv obrtnika ne može se provesti:

- na onim stvarima i pravima na kojima se protiv njega ne bi mogla provesti kad ne bi obavljao gospodarsku djelatnost
- na onim stvarima i pravima koja su nužna za obavljanje njegove gospodarske djelatnosti ako mu je ona glavni izvor sredstava za život
- na nekretnini u kojoj ovršenik stanuje u opsegu nužnom za zadovoljavanje osnovnih stambenih potreba ovršenika i osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati.“²⁶

Još jedna prednost koja se ističe kod poslovanja obrta svakako je i pravo privremene obustave obavljanja obrta. Kao što je već spomenuto, obrtnik može privremeno obustaviti obavljanje obrtničke djelatnosti zbog različiti razloga kao što su na primjer bolest obrtnika, korištenje roditeljnog dopusta obrtnice, nedostatak posla i slično.

²² Cutvarić, M., Čevizović I., Javor, Lj., Klepac LJ., Mahović-Komljenović, M., Milčić, I., Sirovica, K., Terek, D., Zuber, M., (2010.), *Poslovanje obrtnika, porezni, pravni i računovodstveni aspekti*, 9. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

²³ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

²⁴ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

²⁵ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

²⁶ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

Prilikom privremene obustave obavljanja obrta koja traje do jedne godine obrtnik mora pisano izvijestiti u roku od 30 dana mjesno nadležni ured državne uprave u županiji. Privremena obustava obavljanja djelatnosti obrtnika s obzirom na dužinu trajanja može biti:²⁷

- u trajanju do jedne godine te iznimno:
- u trajanju duljem od jedne godine, u slučaju nastupa više sile kao što potresi, poplave, veliki požari i slično ili u slučaju bolesti
- u trajanju do tri godine, kada obrtnica koristi roditeljski dopust do treće godine djetetova života, odnosno do navršene osme godine ako koristi pravo na njegu djeteta s težim smetnjama u razvoju.

Kada obrtnik ponovno želi pokrenuti posao, dužan je pisano izvijestiti mjesno nadležni ured države uprave u županiji u roku od sedam dana nakon što istekne vrijeme privremene obustave obavljanja obrta.²⁸

Nakon što obrtnik želi otići u mirovinu ili dođe do smrti obrtnika, obrt se može prenijeti na njegove nasljednike. „Ostvarivanjem prava na mirovinu obrtnik može prenijeti obrt na bračnog druga i krvne srodnike u ravnoj lozi u kojem slučaju se zadržava matični broj obrta. U ovom slučaju pravni sljednik preuzima u svoje poslovne knjige cjelokupnu poslovnu aktivnost obrta. na pravnog sljednika se prenose svi ugovori o radu radnika zaposlenih u obrtu.“²⁹ „Nakon smrti obrtnika obrt se može prenijeti na njegove nasljednike. U ovom slučaju nasljednici obrtnika mogu nastaviti voditi obrt i putem poslovođe koji mora ispunjavati propisane uvjete.“³⁰

Obrtnikova djeca ili bračni drug te ostali nasljednici do mogu do prijenosa obrta nastaviti voditi obrt kao privremeni poslovođa, a privremeni poslovođa se u tom slučaju mora:³¹

- upisati u obrtni registar
- ispunjavati uvjete za obavljanje obrta

²⁷ Hrvatska obrtnička komora, Privremena obustava poslovanja obrta?, dostupno na: http://infos.hok.hr/faq/a_pravni_savjeti/a2_privremena_obustava_obrta/privremena_obustava_poslovanja_obrta, pristupljeno: 16. kolovoz 2021.

²⁸ Vranar, K. (2016), *Poslovanje obrtnika, slobodnih zanimanja i poljoprivrednika*. Zagreb: TEB - poslovno savjetovanje

²⁹ Vranar, K. (2016), *Poslovanje obrtnika, slobodnih zanimanja i poljoprivrednika*. Zagreb: TEB - poslovno savjetovanje

³⁰ Vranar, K. (2016), *Poslovanje obrtnika, slobodnih zanimanja i poljoprivrednika*. Zagreb: TEB - poslovno savjetovanje

³¹ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

- voditi obrt kao dobar gospodarstvenik za račun nasljednika umrlog obrtnika.

Ukoliko nasljednici žele voditi obrt sve do prijenosa obrta, oni su dužni to prijaviti mjesno nadležnom uredu državne uprave u županiji unutar 60 dana od smrti obrtnika. Ako nasljednici odluče prenijeti obrt na sebe poslije obrtnikove smrti, u tom slučaju također moraju obavijestiti mjesno nadležan ured državne uprave u županiji ali unutar 30 dana od završetka ostavinskog postupka. Tada se uz prijavu prilaže:³²

- pravomoćno rješenje o nasljeđivanju
- izvadak iz matice umrlih za obrtnika
- dokaze o ispunjavanju uvjeta propisanih zakonom.

Ukoliko se nakon smrti obrtnika ne nastavi vođenje obrta ili ukoliko obrtnik svojevóljno želi prestati obavljati određenu djelatnost u okviru obrta, dolazi do prestanka obrta. „Obrt prestaje:

- odjavom
- ili po sili zakona.“³³

Kod prestanka obrta odjavom, to jest prilikom podnošenja zahtjeva za odjavu obrta, obrtnik mora uz zahtjev predati i obrtnicu. Prestanak obrta ovisi o danu koji je navedeni u odjavi. Jedino u slučaju kada obrtnik ostvari pravo na invalidsku mirovinu, tada se prestanak obrta utvrđuje danom izvršenosti rješenja o ostvarivanju prava na invalidsku mirovinu.³⁴

„Obrt prestaje po sili zakona:

- smrću obrtnika ako se ne nastavi vođenje obrta od strane nasljednika
- ako nasljednici obrtnika izgube pravo prijenosa obrta
- ako je obrtnik pravomoćnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora za kazneno djelo povezano s obavljanjem obrta
- ako obrtnik ne započne obavljati obrt u roku od godine dana od dana izdavanja obrtnice
- ako je obrtniku izrečena zaštitna mjera ili mjera sigurnosti zabrane obavljanja obrta za vrijeme duže od tri mjeseca

³² Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

³³ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

³⁴ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

- ako obrtnik ne započne s obavljanjem obrta u roku od 30 dana nakon isteka roka privremene obustave obavljanja obrta
- ako Sud časti Hrvatske obrtničke komore donese odluku o prestanku obavljanja obrta za vrijeme duže od tri mjeseca
- ako nadležno ministarstvo, odnosno drugo tijelo čija nadležnost je propisana posebnim propisom oduzme ili ne produži obrtniku povlasticu, odnosno dozvolu
- ako nadležno tijelo utvrdi da je obrtniku izdana obrtnica na temelju nevjerodostojnih isprava
- ovršnošću rješenja nadležnog suda o zaključenju stečajnog postupka
- ako obrtnik ne ishodi dozvolu za boravak i rad sukladno posebnom propisu.“³⁵

Mjesno nadležni ured državne uprave u županiji rješenjem utvrđuje prestanak obrta po sili zakona i po izvršenosti rješenja briše obrt iz Obrtnog registra no prije podnošenja prijave odjave potrebno je provjeriti jesu li podmirene sve porezne i druge obveze.³⁶

2.3. Normativni okvir poslovanja obrta

Prethodno definiran postupak otvaranja, obavljanja i zatvaranja obrta te pravila ponašanja poslovnih subjekata definirana su brojnim zakonskim propisima. Zakonima i propisima uređeni su svi segmenti poslovanja obrta te ih se s obzirom na njihovu brojnost dijeli u 3 osnovne skupine. Pravni okvir uključuje osnivanje i način poslovanja obrta, porezni okvir uključuje poreznu obvezu, poslovne knjige i način izvještavanja, a kao treća skupina navodi se ostala regulativa koja uključuje specifične djelatnosti i ostalu problematiku.³⁷

Slika 5 Normativni okviri poslovanja obrta

Izvor: Izrada autora

³⁵ Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb

³⁶ Vranar, K. (2016) *Poslovanje obrtnika, slobodnih zanimanja i poljoprivrednika*. Zagreb: TEB - poslovno savjetovanje

³⁷ Žager, K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

2.3.1. Pravni okvir

„Propisi kojima se definira pravni okvir poslovanja obrta su:

- Zakon o obrtu (NAR. nov., br. 143/13.)
- Pravilnik o obliku i načinu vođenja obrtnog registra (NAR. nov., br. 58/09.)
- Pravilnik o djelatnostima koje se mogu obavljati kao sezonski obrti (NAR. nov., br. 60/10. i 17/12.)
- Pravilnik o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastice (NAR. nov., br. 42/08.)
- Pravilnik o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima (NAR. nov., br. 112/07.)
- Pravilnik o visini naknade i oslobodjenju od plaćanja naknade za troškove postupka priznavanja inozemnim obrazovnih kvalifikacija i pojedinih njezinih dijelova o stečenom majstorskom zvanju i sadržaju i načinu vođenja evidencije o provedenim postupcima priznavanja (NAR. nov., br. 68/08.)
- Pravilnik o obliku u sadržaju odobrenja za obavljanje domaće radinosti ili sporednog zanimanja (NAR. nov., br. 100/07.)
- Pravilnik o obliku i sadržaju obrtnice za obavljanje obrta (NAR. nov., br. 100/07.)
- Odluka o utvrđivanju cijene obrtnice (NAR. nov., br. 159/13.)
- Rješenje o utvrđivanju cijene odobrenja za obavljanje domaće radinosti ili sporednog zanimanja (NAR. nov., br. 100/07.)
- Pravilnik o obrtima koji se mogu obavljati u stambenim prostorijama (NAR. nov., br. 101/95.)
- Pravilnik o postupku i načinu polaganja majstorskog ispita te ispita o stručnoj osposobljenosti (NAR. nov., br. 88/02.)
- Pravilnik o minimalnim uvjetima za ugovore o naukovanju (NAR. nov., br. 18/08., 19/10. i 109/12.)
- Pravilnik o načinu ostvarivanja programa naukovanja i stručnog osposobljavanja za vezane obrte o pravima, obvezama, praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju naučnika (NAR. nov., br. 69/04.)
- Pravilnik o sadržaju i obliku diplome i majstorskom zvanju (NAR. nov., br. 22/02 i 28/09.)
- Pravilnik o postupku i načinu izdavanja dozvola (licenci) za izvođenje praktičnog dijela naukovanja (NAR. nov., br. 2/08., 4/08. i 17/10.)

- Rješenje o cijeni polaganja ispita o stručnoj osposobljenosti, pomoćničkog i majstorskog ispita (NAR. nov., br. 31/02.)
- Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (NAR. nov., br. 109/07., 134/07. i 152/08.)³⁸

2.3.2. Porezni okvir

„S obzirom da su obrtnici u pravilu obveznici poreza na dohodak, porezni okvir poslovanja obrtnika definiran je primarno kroz:

- Zakon o porezu na dohodak i
- Pravilnik o porezu na dohodak³⁹

„Ukoliko se obrtnik nalazi u sustavu PDV-a ili pak prelazi u sustav poreza na dobit tada mora primjenjivati odredbe:

- Zakona o porezu na dodanu vrijednost
- Zakona o porezu na dobit
- Zakona o računovodstvu
- Hrvatski standarda financijskog izvještavanja te druga relevantna pravila⁴⁰

2.3.3. Ostala regulativa

Ostala regulativa uključuje brojna dodatna pravila koja uređuju obavljanje pojedinih djelatnosti te ih obrtnik mora uvažavati bez obzira na njegov pravni oblik osnivanja. Kao primjer može se navesti obavljanje trgovačke djelatnosti ili pak prijevoza gdje u tom slučaju obrtnik mora uvažavati zakone i pravila koja su specifična upravo za tu djelatnosti. Također u ovu skupinu spadaju i brojni drugi zakoni i pravila ponašanja kao što su Zakon o obveznim odnosima, Zakon o radu, propisi koji uređuju mirovinsko i zdravstveno osiguranje i ostali.⁴¹

³⁸ Žager, K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

³⁹ Žager, K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

⁴⁰ Žager, K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

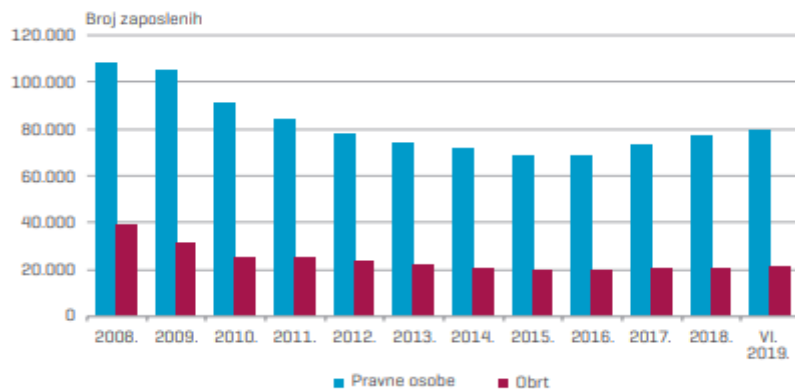
⁴¹ Žager, K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

3. OBRT ZA GRAĐEVINARSTVO "MM-PROJEKT"

3.1. Građevinski sektor u Republici Hrvatskoj

Početna godina za analizu građevinskog sektora u ovom radu uzima se 2018. godina jer je upravo tada došlo do otvaranja Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT". Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" otvoren je jer je vlasnik prepoznao priliku koja se pružila u građevinskoj industriji te iste godine. Vrlo dobrom stanju građevinskog sektora 2018. godine dokaz su i brojni statistički podaci. Prema statističkim podacima Hrvatske gospodarske komore obujam građevinskih radova je od siječnja do prosinca 2018. godine porastao za 4,8 posto u odnosu na obujam radova u istom razdoblju u 2017. godini.⁴² Povećanje obujma građevinskih radova protegnulo se i na 2019. godinu te je također utjecalo i na rast broja zaposlenih u građevinskom sektoru, što je prikazano na navedenom grafikonu, te na porast broja novih građevinskih tvrtki.

Slika 6 Broj zaposlenih u građevinarstvu u Republici Hrvatskoj, 2008.
– lipanj 2019

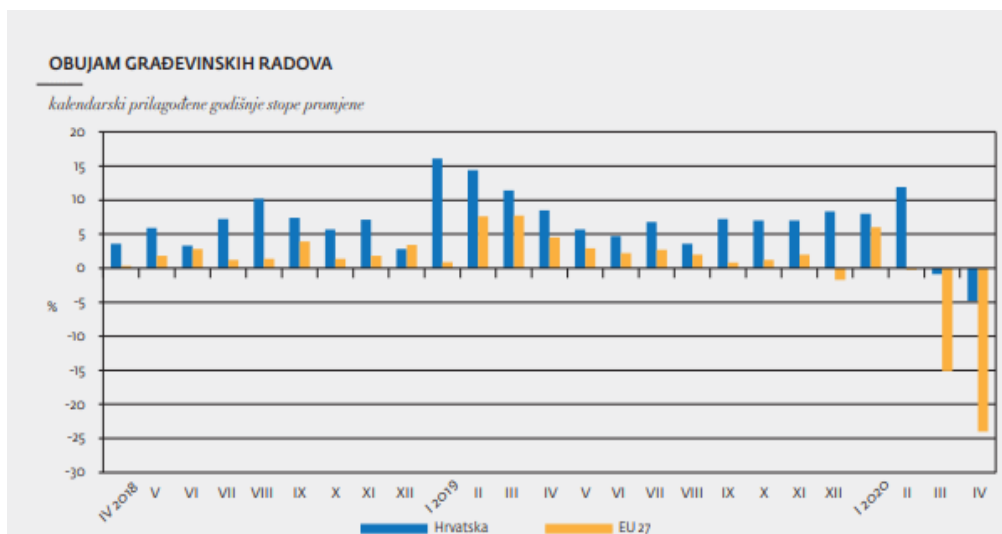
Izvor: Publikacija „Građevinarstvo i nekretnine“, Sektorske analize, dostupno na: https://www.eizg.hr/userdocsimages/publikacije/serijske-publikacije/sektorske-analize/SA_Građevinarstvo-2019.pdf, pristupljeno: 18. kolovoza, 2021.

Danas se pak građevinski sektor u Republici Hrvatskoj suočava s mnogim izazovima kao što i većina djelatnosti budući da je cijeli svijet zahvatila pandemija koronavirusa. Iako u puno manjem opsegu nego ostale djelatnosti, pandemija koronavirusa pogodila je i građevinski sektor. Izazovi kao što su nestašica radne snage te rast cijena materijala koji su bili prisutni i prije pandemije koronavirusa dodatno su eskalirali nakon pandemije. Pandemija je smanjila

⁴² Pregled osnovnih statističkih podataka u sektoru graditeljstva, Hrvatska gospodarska komora, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/pregled-osnovnih-statistickih-podataka-u-sektoru-graditeljstva-rh-20185dad9ef9b8dfa.pdf>, pristupljeno: 25. kolovoza 2021.

proizvodnju brojnih sirovina te je iz tog razloga došlo i do poskupljenja određenih materijala potrebnih za gradnju. Pandemija koronavirusa prekinula je lance opskrbe zatvaranjem tvornica diljem zemalja te cijelu industriju gurnula u stanje neizvjesnosti. O utjecaju pandemije početkom 2020. godine na građevinski sektor također ukazuju podaci nastali istraživanjem Hrvatske gospodarske komore. Na navedenom grafikonu može se vidjeti kako se kao rezultat mjera za suzbijanje širenja koronavirusa, u ožujku 2020. godine počinje bilježiti negativan trend. Tako je u travnju 2020. godine zabilježen, prema kalendarski prilagođenim podacima, pad obujma građevinskih radova od 4,7% u odnosu na travanj 2019. godine.⁴³

Slika 7 Pad obujma građevinskih radova

Izvor: Gospodarska kretanja 2020., Hrvatska gospodarska komora, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/gospodarskakretanja050620kor045f71cbb761cff.pdf>, pristupljeno: 17. kolovoz 2021.

Zahvaljujući projektima financiranim iz fondova Europske unije te subvencioniranim stambenim kreditima pad obujma građevinskih radova unatoč pandemiji i visokim cijenama građevinskog materijala nije dugo potrajao, a trenutno na povećanje obujma građevinskih radova također utječe još jedan faktor, a to je obnova grada Zagreba te ostalih područja u Republici Hrvatskoj koja su bila pogođena potresima.

⁴³ Gospodarska kretanja 2020., Hrvatska gospodarska komora, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/gospodarskakretanja050620kor045f71cbb761cff.pdf>, pristupljeno: 25. kolovoz 2021.

3.2. Osnovni podaci o obrtu

Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT", kao što je već spomenuto, počeo je sa obavljanjem 2018. godine sa sjedištem u Varaždinskoj županiji, točnije, u gradu Ivancu. Iako posluje samo 3 godine, danas je "MM-PROJEKT" jedan od prepoznatljivih obrta za građevinarstvo na području Varaždinske županije te ga odlikuju profesionalnost i poštivanje rokova što je u današnje vrijeme vrlo bitna karakteristika i presudan element kod odabira pružatelja usluga. Neke od usluga koje obrt pruža su:

- gradnja stambenih i nestambenih objekata
- iskopi i pripremni radovi
- izrada krovišta i krovopokrivački radovi
- izolaterski radovi
- limarski radovi
- fasaderski radovi
- ravni krovovi
- ostali završni građevinski radovi.

Postupak prilikom otvaranja obrta koji je vlasnik obrta "MM-PROJEKT" morao proći te uvjeti koje je morao ispuniti kako bi mogao obavljati obrt, objašnjeni su u okviru slijedećeg poglavlja „Uvjeti za obavljanje obrta za građevinarstvo“. Detaljnije poslovanje obrta te posluje li obrt uspješno i u skladu sa navedenim normativnim okvirom koji predodređuje poslovanje obrta prikazani su u 4. poglavlju „Računovodstveno praćenje obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"“. Svi podaci korišteni kroz iduća poglavlja, osim pojedinih definicija koje su preuzete iz stručnih literatura, dobiveni su iz intervjua s vlasnikom obrta, te preuzeti iz interne evidencije knjigovodstvenog ureda spomenutog obrta. Dokumentacija koja će biti navedena u nastavku vlasništvo je obrta "MM-PROJEKT" te služi isključivo kao ogledni primjerak.

3.3. Uvjeti za obavljanje obrta za građevinarstvo

Budući da vlasniku obrta nije izrečena zaštitna mjera ili sigurnosna mjera zabrane obavljanja djelatnosti te s obzirom na to da obavljanje građevinskih radova zahtijeva terenski rad odnosno za obavljanje djelatnosti nije potreban poslovni prostor, vlasnik obrta ispunjava opće uvjete za obavljanje obrta. Poseban uvjet koji je vlasnik obrta također morao ispuniti, budući da se radi o vezanom obrtu, je potrebna razina stručnosti. S obzirom da vlasnik obrta ima srednju stručnu spremu u trogodišnjem trajanju te zanimanje stolara, kako bi otvorio obrt za građevinarstvo morao je nakon otvaranja obrta zaposliti radnika, koji udovoljava uvjetima propisane razine

stručnosti, i to na puno radno vrijeme. Nakon ispunjavanja općih i posebnih uvjeta te odabirom naziva obrta "MM-PROJEKT" obrt za građevinarstvo, bilo je potrebno definirati djelatnosti koje je obrt imao u planu obavljati iz Nacionalne klasifikacije djelatnosti. Djelatnost koja je odabrana kao primarna je djelatnost 43.39.- Ostali završni građevinski radovi dok su ostale registrirane djelatnosti navedenog obrta:⁴⁴

- 81.30 – Uslužne djelatnosti uređenja i održavanja krajolika
- 42.99. – Gradnja ostali građevina niskogradnje, d.n.
- 43.31 – Fasadni i štukatorski radovi
- 43.99.02 – Montaža i demontaža skela i radnih platformi
- 16.23.02 – Proizvodnja građevne stolarije i elemenata – vrata prozora, stubišta i sl.
- 95.24.01 – Popravak namještaja i pokućstva
- 43.11 – Uklanjanje građevina
- 43.12 – Pripremni radovi na gradilištu
- 41.20.01 – građenje zgrada (visokogradnja)
- 43.99 – ostale specijalizirane građevinske djelatnosti, d.n..

Odlaskom u nadležni ured državne uprave u Varaždinskoj županiji, prikupljanjem i ispunjavanjem sve potrebne dokumentacije te prijavom u obrtni registar, vlasnik obrta dobio je odobrenje zahtjeva od strane ureda državne uprave Varaždinske županije te Rješenje o registraciji obrta i obrtnicu. Nakon dobivanja obrtnice, otvorio je poslovni žiroračun, izradio pečat, prijavio obrt u sustav mirovinskog i zdravstvenog osiguranja te u Poreznu upravu. Nakon dobivanja obrtnice te nakon upisa u Obrtni registar, vlasnik obrta je ubrzo započeo s radom o što je također prijavio u nadležni ured državne uprave unutar 8 dana prije početka obavljanja obrta.

Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" obavlja se tokom cijele godine te ga vlasnik vodi osobno, odnosno vodi obrt bez poslovođe. Danas je uz vlasnika, zaposleno 8 radnika te jedan član obitelji koji od početka otvaranja pomaže vlasniku u obavljanju obrta, što je zakonom i dopušteno. Obrt je na početku otvoren kao paušalni obrt, te je na taj način poslovao do 6. mjeseca 2020. godine, a od tada se nalazi u sustavu PDV-a. Na koji način je obrtnik morao voditi evidenciju i izvještavati o svom poslovanju kao „paušalist“ te na koji način je dužan

⁴⁴ Obrtni registar, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, dostupno na: <https://pretrazivac-obrta.gov.hr/pretraga>, pristupljeno: 09. rujan, 2021.

voditi trenutno kada je u sustavu poreza na dodanu vrijednost prikazano je i objašnjeno u nastavku.

4. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE OBRTA ZA GRAĐEVINARSTVO "MM-PROJEKT"

4.1. Oporezivanje obrta u sustavu poreza na dohodak

Oporezivanje Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT" definirano je Zakonom o porezu na dohodak te Pravilnikom o porezu na dohodak s obzirom da je navedeni obrt fizička osoba koja ostvaruje dohodak od samostalne djelatnosti. „Dohotkom od samostalne djelatnosti smatra se dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva.“⁴⁵ Također, važnu ulogu u poreznom tretmanu građevinskog obrta ima i Porez na dodanu vrijednost definiran Zakonom o porezu na dodanu vrijednost. Sustav oporezivanja obrta osim što utječe na utvrđivanje poreznog tretmana, određuje i način na koji će obrt voditi poslovne knjige. Prema načelu jednostavnog knjigovodstva ili prema načelu dvojnog knjigovodstva. Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" u 2018., 2019. i u prvoj polovici 2020. godine utvrđuje dohodak u paušalnom iznosu te nije obveznik vođenja poslovnih knjiga. Prelaskom u sustav poreza na dodanu vrijednost u drugoj polovici 2020. godine, obrt postaje obvezan voditi poslovne knjige te je upravo iz tog razloga 2020. godina uzeta kao bazna godina za analizu poslovanja navedenog obrta.

4.1.1. Sustav paušalnog oporezivanja

Tijekom 2018., 2019. i u prvoj polovici 2020. godine, obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" fizička je osoba koja primitke ostvaruje od obavljanja samostalne djelatnosti i utvrđuje dohodak u paušalnom iznosu budući da nije obveznik PDV-a te u proteklom razdoblju od obavljanja djelatnosti ne ostvaruje godišnji primitak veći od 300.000,00 kuna, odnosno, primitak propisan za ulazak su sustav PDV-a.

Godišnji paušalni dohodak za samostalnu djelatnost, ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak do 85.000,00 kn, utvrđuje se iznosu 12.750,00 kn što je razlika između primitka u iznosu 85.000,00 kn i porezno priznatih izdataka u visini 85%. Ako se u poreznom razdoblju ostvaruje godišnji primitak iznad 85.000,00 kn ali i ispod 115.000,00 kn onda se godišnji paušalni dohodak utvrđuje u iznosu 17.250,00 kn što je razlika između primitka u iznosu 115.000,00 kn i porezno priznatih izdataka u visini 85%. 22.425,00 kn biti će iznos paušalnog dohotka ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak iznad 115.000,00 kn te ispod 149.500,00 kn što je razlika između

⁴⁵ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 121/19

primitka u iznosu 149.500,00 kn i porezno priznatih izdataka u visini 85%. Godišnji paušalni dohodak za samostalnu djelatnost iznosi 34.500,00 kn što je razlika između primitka u iznosu 230.000,00 kn i porezno priznatih izdataka u visini 85%, ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak iznad 149.500,00 kn do 230.000,00 kn, te će iznositi 45.000,00 kn što je razlika između primitka u iznosu 300.000,00 kn i porezno priznatih izdataka u visini 85%, ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak iznad 230.000,00 kn do 300.000,00 kn.⁴⁶

Godišnji paušalni porez na dohodak utvrđuje se primjernom porezne stope od 12% rješenjem nadležne ispostave Porezne uprave sukladno Zakonu o porezu na dohodak. Uz to se rješenjem utvrđuje također i iznos mjesečnog paušalnog prireza porezu na dohodak s obzirom na sjedište poreznog obveznika. Paušalni porez i prirez porezu na dohodak se plaća tromjesečno, odnosno do zadnjeg dana svakog tromjesečja.⁴⁷

Tablica 1 Utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza

UKUPNI PRIMICI	GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA	GODIŠNJI PAUŠALNI POREZ NA DOHODAK
od 0,00 do 85.000,00	12.750,00	1.530,00 kn
od 85.000,01 do 115.000,00	17.250,00	2.070,00 kn
od 115.000,01 do 149.500,00	22.425,00	2.691,00 kn
od 149.500,01 do 230.000,00	34.500,00	4.140,00 kn
od 230.000,01 do 300.000,00	45.000,00	5.400,00 kn

Izvor: Paušalno oporezivanje dohotka obrta, Hrvatska obrtnika komora, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/obrtnicka-pocetnica/pausalno-oporezivanje-dohotka>, pristupljeno: 20. kolovoz 2021.

Također, ako porezni obveznik plaća porez na dohodak od samostalne djelatnosti u paušalnom iznosu, on ima obvezu najkasnije 15 dana po isteku kalendarske godine nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svojem prebivalištu ili uobičajenom boravištu podnijeti Izvješće o

⁴⁶ Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, Narodne Novine br. 1/20

⁴⁷ Paušalno oporezivanje dohotka obrta, Hrvatska obrtnika komora, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/obrtnicka-pocetnica/pausalno-oporezivanje-dohotka>, pristupljeno: 20. kolovoz 2021.

paušalnom dohotku od samostalnih djelatnosti i uplaćenom paušalnom porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak, odnosno Obrazac PO-SD.⁴⁸

Slika 8 Dio Obrasca PO-SD za 2020. godinu Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

OBRAZAC PO-SD

IZVJEŠĆE O PAUŠALNOM DOHOTKU OD SAMOSTALNIH DJELATNOSTI I UPLAĆENOM PAUŠALNOM POREZU NA DOHODAK I PRIREZU POREZA NA DOHODAK OD 01.01. DO 31.05.2020. GODINI

I. PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU			
OIB	IME I PREZIME	ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA	
	MARKO MALOIC	IVANEC, ULICA RUDOLFA RAJTERA 0044	
II. PODACI O DJELATNOSTI			
1. NAZIV I VRSTA DJELATNOSTI		MARKO MALOIC 4339	
2. ADRESA OBAVLJANJA DJELATNOSTI		IVANEC, ULICA RUDOLFA RAJTERA 0044	
3. GRAD VUKOVAR I POTPOMOŽNUTA PODRUČJA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE I. SKUPINE I OTOCI I. SKUPINE			NE
4. RAZDOBLJE DJELATNOSTI		RAZDOBLJE OD	RAZDOBLJE DO
		01.01.2020.	31.05.2020.
III. PODACI O OSTVARENIM PRIMICIMA OD POJEDINAČNE DJELATNOSTI			
PRIMICI NAPLAĆENI U GOTOVINI		PRIMICI NAPLAĆENI BEZGOTOVINSKIM PUTEVIM	UKUPNO NAPLAĆENI PRIMICI
1	2	3 (1+2)	
0,00	300.000,00	300.000,00	
IV. GODIŠNJI PAUŠALNI DOHODAK OD POJEDINAČNE DJELATNOSTI(1) / BROJ MJESECI OBAVLJANJA DJELATNOSTI(2)			18.750,00 5
V. GODIŠNJI PAUŠALNI DOHODAK OD ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI / BROJ MJESECI OBAVLJANJA DJELATNOSTI			0,00 0
VI. UKUPNI GODIŠNJI PAUŠALNI DOHODAK			18.750,00
VII. OBRAČUN PAUŠALNOG POREZA NA DOHODAK I PRIREZA POREZU NA DOHODAK			
1.	IZNOS OBVEZE PAUŠALNOG POREZA NA DOHODAK		2.250,00
2.	PRIREZ POREZU NA DOHODAK (PROSJEČNA STOPA)	10,000 %	225,00
3.	UKUPNO PAUŠALNI POREZ NA DOHODAK I PRIREZ POREZU NA DOHODAK (1. + 2.)		2.475,00
4.	UMANJENJE PAUŠALNOG POREZA NA DOHODAK ZA PODRUČJE GRADA VUKOVARA I POTPOMOŽNUTIH PODRUČJA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE I. SKUPINE I OTOCI I. SKUPINE		0,00
5.	UKUPNA OBVEZA PAUŠALNOG POREZA NA DOHODAK I PRIREZA POREZU NA DOHODAK NAKON UMANJENJA		2.475,00
6.	UKUPNO UPLAĆENI PAUŠALNI POREZ NA DOHODAK I PRIREZ POREZU NA DOHODAK		2.615,25
7.a.	RAZLIKA ZA UPLATU		0,00
7.b.	RAZLIKA ZA POVRAT		140,25
8.	IZNOS MJESEČNOG PAUŠALNOG POREZA I PRIREZA POREZU NA DOHODAK(3)		0,00

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Prema obrascu PO-SD Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT" vidi se da je obrt u prvih pet mjeseci 2020. godine ostvario ukupne primitke naplaćene bezgotovinskim putem u iznosu od 300.000,00 kuna te ostvarujući ovaj iznos primitaka ušao u skupinu u kojoj godišnji paušalni dohodak iznosi 45.000 kuna. Budući da je obrt u drugoj polovici 2020. godine, točnije u 6. mjesecu ušao u sustav PDV-a, godišnji paušalni dohodak od pojedinačne djelatnosti iznosi 18.750,00 kuna što dobijemo kada broj mjeseci poslovanja podijelimo sa godišnjim paušalnim dohotkom (45.000,00 kn / 5 mjeseci = 18.750,00 kn). Kada na godišnji paušalni dohodak primijenimo poreznu stopu od 12% dobijemo godišnji paušalni porez na dohodak koji iznosi 2.250,00 kn (18.750,00 kn x 12% = 2.250,00 kn). Na navedeni iznos paušalnog poreza na

⁴⁸ Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, Narodne Novine br. 1/20

dohodak, nameće se i stopa prireza porezu na dohodak koja iznosi, s obzirom na sjedište poreznog obveznika, 10%. Primjenjujući ovu stopu na iznos paušalnog poreza na dohodak dobijemo paušalni prirrez u iznosu od 225,00 kn ($2.250,00 \text{ kn} \times 10\% = 225,00 \text{ kn}$). Ukupno paušalni porez na dohodak i prirrez porezu na dohodak iznose 2.475,00 kn ($2.250,00 \text{ kn} + 225,00 \text{ kn} = 2.475,00 \text{ kn}$). Budući da se paušalni porez i prirrez porezu na dohodak plaća tromjesečno, do kraja 5. mjeseca ukupno uplaćeni paušalni porez na dohodak i prirrez porezu na dohodak iznosi 2.615,25 kn te s obzirom na ukupnu obvezu paušalnog poreza na dohodak i prirreza porezu na dohodak u iznosu 2.475,00 kn, porezni obveznik ostvaruje povrat u iznosu 140,25 kn.

Završetkom 5. mjeseca 2020. godine u okviru poslovanja obrta za građevinarstvo prestali su postojati uvjeti za plaćanje paušalnog poreza na dohodak, te je Porezna uprava ukinula rješenje o plaćanju paušalnog iznosa i donijela rješenje o plaćanju predujma poreza na dohodak.

4.1.2. Oporezivanje obrta nakon ulaska u sustav PDV-a

Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" prelaskom u sustav poreza na dodanu vrijednost 01.06.2020. godine dohodak od samostalne djelatnosti utvrđuje kao razliku između primitaka i izdataka iz propisanih poslovnih knjiga.

Dohodak od samostalne djelatnosti je razlika između primitaka i izdataka dobivenih na osnovi podataka iz propisanih poslovnih knjiga:⁴⁹

- ukoliko porezni obveznik po toj djelatnosti u poreznom razdoblju ostvari ukupni godišnji primitak koji je veći od iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav PDV-a
- ukoliko je obveznik PDV-a
- ukoliko se porezni obveznik upiše dragovoljno u registar obveznika poreza na dohodak.

Na poreznu osnovicu koja se dobije razlikom primitka i izdataka, te ukoliko postoji, umanjnjem prenesenog gubitka te osobnog odbitka, porezni obveznik plaća porez na dohodak po stopama od 20% ili 30%. Na poreznu osnovicu do visine 360.000,00 kuna godišnji porez na dohodak plaća se po stopi od 20% te po stopi od 30% na poreznu osnovicu koja prelazi iznos od 360.000,00 kuna. Porezni obveznici poreza na dohodak su dužni podnijeti godišnju poreznu prijavu nakon isteka poreznog razdoblja Poreznoj upravi prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu do kraja drugog mjeseca, odnosno do kraja veljače tekuće godine za

⁴⁹ Porez na dohodak, Ministarstvo financija Porezna uprava, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Porez-na-dohodak_Poljoprivrednik.aspx, pristupljeno: 21. kolovoz 2021.

prethodnu godinu. Uz prijavu poreza na dohodak porezni dužni su priložiti i obrazac P-PPI, odnosno pregled poslovnih primitaka i izdataka od samostalne djelatnosti, a podaci o ukupni primicima i izdacima se uzimaju iz obrasca KPI, odnosno iz Knjige primitaka i izdataka ⁵⁰

Primjer obračuna poreza na dohodak za 2020. godinu Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT" prikazan je u nastavku.

Slika 9 Dio obrasca P-PPI Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Obrazac P-PPI	
PREGLED POSLOVNIH PRIMITAKA I IZDATAKA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OSTVARENIH	
U 2020. GODINI	
I. OPĆI PODACI O POREZnom OBVEZNIKU	
1. IME I PREZIME:	MARKO MALOIĆ
2. ADRESA PREBIVALIŠTA / UOBIČAJENOG BORAVIŠTA:	ULICA RUDOLFA RAJTERA 0044, IVANEC
3. OIB:	72774082780
OPIS	IZNOS (u kunama i lipama)
II. PRIMICI	
1. primici u gotovini	0,00
2. primici putem žiro-računa	787.555,35
3. primici u naravi	2.000,00
4. primici u svezi otuđenja materijalne i nematerijalne imovine	0,00
5. primici poreznog razdoblja u visini iznosa evidentiranih izdataka nastalih temeljem amortizacije iz članka 31. stavak 7. Zakona	0,00
6. PDV u primicima ⁽¹⁾	137.511,06
7. UKUPNO PRIMICI (1. + 2. + 3. - 6.)	652.044,29
III. IZDACI	
1. izdaci u gotovini	74.411,17
2. izdaci putem žiro-računa	592.478,48
3. izdaci u naravi	0,00
4. izdaci otpisa	0,00
5. izdaci reprezentacije	0,00
6. izdaci u svezi s otuđenjem materijalne i nematerijalne imovine	0,00
7. PDV u izdacima ⁽²⁾	71.506,40
8. izdaci koji se porezno ne priznaju iz članka 33. Zakona	3.495,00
9. UKUPNO IZDACI (1. + 2. + 3. - 7. - 8.)	591.888,25
IV. OSTVARENO DOHODAK / GUBITAK (II.7 - III.9)	60.156,04

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Kao što je navedeno, dohodak od samostalne djelatnosti razlika je između primitaka i izdataka koji su dobiveni iz propisanih poreznih knjiga. Prema Obrascu P-PPI Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT", koji je obvezno priložiti uz DOH obrazac, vidljivo je da u 2020. godini obrt ostvario ukupne primitke u iznosu od 652.044,29 kn, te ukupne izdatke u iznosu od 591.888,25

⁵⁰ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 106/18, 138/20

kn. Oduzimajući navedene brojeve, obrt u toj istoj godini ostvaruje dohodak od samostalne djelatnosti u iznosu od 60.156,04 kn. (652.044,29 kn - 591.888,25kn = 60.156,04 kn).

Navedeni iznos dohotka od samostalne djelatnosti prikazan je u godišnjoj poreznoj prijavi poreza na dohodak, odnosno u obrascu DOH. Budući da se navedeni obrazac sastoji od nekoliko stranica, za potrebe ovog rada uzima se samo određeni dio obrasca.

Slika 10 Dio obrasca DOH Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

4.3.1. DOHODAK / GUBITAK OSTVAREN U TEKUĆOJ GODINI								
4.3.1.1. TUZEMNI DOHODAK								
			ZAJEDNIČKI DOHODAK			UPLAĆENI POREZ I PRIREZ		
R.br.	DOHODAK/ GUBITAK POJEDINCA	UMANJENJA DOHOTKA / UVEĆANJE GUBITKA POJEDINCA (ukupno pod 4.3.5. stup.3.)	OIB nositelja zajedničke djelatnosti	IZNOS DOHOTKA / GUBITKA	GUBITAK (< 0)	DOHODAK (> ILI = 0)	TUZEMNI	INOZEMNI
1	2	3	4	5	6 (2-3+5)	7 (2-3+5)	8	9
1.	60.156,04	0,00		0,00	0,00	60.156,04	3.495,00	0,00
2.								
3.								
4.3.1.2. INOZEMNI DOHODAK								
R.br.	DRŽAVA IZVORA							
1.								
2.								
3.								
UKUPNO 4.3.1.					0,00	60.156,04	3.495,00	0,00
4.3.2. UMANJENJE ZA PRENESENI GUBITAK (4.3.6. stup.4.)						0,00		
4.3.3. UKUPNO DOHODAK (4.3.1. stup.7. - 4.3.2.), UPLAĆENI POREZ I PRIREZ						60.156,04	3.495,00	0,00
4.3.4. PREDUJAM POREZA NA DOHODAK ZA SLJEDEĆE POREZNO RAZDOBLJE					Broj mjeseci poslovanja: 7		382,05	

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Osim ostvarenog dohotka, Obrazac DOH prikazuje iznos poreza i prireza koji je porezni obveznik do podnošenja porezne prijave uplatio. U ovom slučaju uplaćeni porez i prirez iznosi 3.495,00 kn. Na temelju ostvarenog dohotka i plaćenog poreza i prireza izračunava se akontacija poreza na dohodak za iduću godinu i ona u ovom slučaju iznosi 382,05 kn. Obračun poreza i prireza te navedene akontacije, detaljnije su prikazani u sklopu Priloga UPO u dijelu za Utvrđivanje poreza i prireza za 2020. godinu.

Slika 11 Dio priloga UPO Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

9.4. UTVRĐIVANJE GODIŠNJE POREZNE OSNOVICE		
9.4.1. SVEUKUPNI GODIŠNJI DOHODAK (pod 5.)		60.156,04
9.4.2. UKUPNI GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK (pod 9.3.) ≤ 9.4.1.		48.000,00
9.4.3. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA (9.4.1. - 9.4.2.)		12.156,04
9.5. UTVRĐIVANJE GODIŠNJE POREZA I PRIREZA		
9.5.1. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA (9.4.3.)		12.156,04
9.5.2. DIO POREZNE OSNOVICE DO 360.000,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 24%		12.156,04
9.5.3. UVEĆANJE POREZNE OSNOVICE IZ 9.5.2. ZA IZNOS DO 12.500,00 ¹		0,00
9.5.4. DIO POREZNE OSNOVICE ZA PRIMJENU STOPE 36% (9.5.1. - 9.5.2. - 9.5.3.)		0,00

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Slika 12 Dio priloga UPO Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

9.5.5. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 24% ((9.5.2. + 9.5.3.) * 24%)			2.917,45
9.5.6. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 36% (9.5.4. * 36%)			0,00
9.5.7. UKUPNI GODIŠNJI POREZ (9.5.5. + 9.5.6.)			2.917,45
9.5.8. GODIŠNJI PRIREZ (9.5.7. * stopa prireza)	Ivanec	10,00%	291,74
9.5.9. GODIŠNJA OBEVA POREZA I PRIREZA (9.5.7. + 9.5.8.)			3.209,19
9.5.10. PROSJEČNA POREZNA STOPA (9.5.9./5.DOH*100)			5,33%
9.6. UTVRĐIVANJE RAZLIKE POREZA I PRIREZA			
9.6.1. UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI NA PODRUČJU GRADA VUKOVARA ¹			0,00
9.6.2. UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI NA POTPOMOĞNUTOM PODRUČJU I. SKUPINE ²			0,00
9.6.3. UKUPNO UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI (9.6.1.+ 9.6.2.)			0,00
9.6.4. UMANJENJE ZA OLAKŠICU HRVI ³			0,00
9.6.5. UMANJENJE IZ ČL. 84. ST. 5. PRAVILNIKA			
9.6.6. GODIŠNJA OBEVA POREZA I PRIREZA (9.5.9. - 9.6.3. - 9.6.4. - 9.6.5.)			3.209,19
9.6.7. UPLAĆENI PREDUJAM POREZA I PRIREZA U TUZEMSTVU (pod 5.)			3.495,00
9.6.8. UPLAĆENI PREDUJAM PO OSNOVI MIROVINE OSTVARENE U TUZEMSTVU IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (Iznos pod 4.1.5. st. 6.)			
9.6.9. UPLAĆENI PREDUJAM U TUZEMSTVU PO OSNOVI MIROVINE OSTVARENE U IZINOZEMSTVA IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (Iznos pod 4.1.8. st. 4.)			
9.6.10. UPLAĆENI PREDUJAM U TUZEMSTVU PO OSNOVI PLAĆE OSTVARENE U TUZEMSTVU NA P1 I/ILI NA PODRUČJU GRADA VUKOVARA IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (Iznos pod 4.1.2. st. 6.)			
9.6.11. UPLAĆENI PREDUJAM U TUZEMSTVU PO OSNOVI PLAĆE IZ INOZEMSTVA ZA VRIJEME BORAVKA NA P1 I/ILI NA PODRUČJU GRADA VUKOVARA IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (Iznos pod 4.1.4. st. 4.)			
9.6.12. UKUPNO UPLAĆENI POREZ U INOZEMSTVU (pod 5.)			
9.6.13. UPLAĆENI POREZ U INOZEMSTVU KOJI SE MOŽE ODBITI (≤ 9.6.12. i ≤ 9.6.6.)			
9.6.14. UKUPNO UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (9.6.7.+9.6.8. + 9.6.9. + 9.6.10. + 9.6.11. + 9.6.13.)			3.495,00
9.6.15. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA UPLATU (9.6.6. - 9.6.14.)			0,00
9.6.16. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA POVRAT (9.6.14. - 9.6.6.)			285,81
9.7. UTVRĐIVANJE PREDUJMA POREZA NA DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA SLJEDEĆE POREZNO RAZDOBLJE			
9.7.1. UDIO DOHOTKA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI U SVEUKUPNOM DOHOTKU (4.3.3. stupac 7 / sveukupni dohodak pod 5.) u postotku			100,00%
9.7.2. PREDUJAM POREZA NA DOHODAK	7		382,05

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Oduzimajući od iznosa ukupno ostvarenog dohotka koji iznosi 60.156,04 kn, iznos ukupnog godišnjeg osnovnog osobnog odbitak koji za obrtnika u 2020. godini iznosi 48.000,00 kn, budući da nema uzdržavanih članova, dobivamo poreznu osnovicu od 12.156,04 kn. U 2020. godini za poreznu osnovicu do 360.000,00 kn porezni obveznici bili su dužni platiti porez po stopi od 24%, dok su na poreznu osnovicu veću od 360.000,00 kn bili dužni platiti porez po stopi od 36%. Budući da porezna osnovica obrtnika u 2020. godini iznosi 12.156,04, obrtnik je plaća porez po stopi 24% koji u tom slučaju iznosi 2.917,45 kn. ($12.156,04 \text{ kn} \times 24\% = 2.917,45 \text{ kn}$). Na navedeni iznos poreza, obrtnik plaća i stopu prireza poreza na dohodak koja s obzirom na prebivalište za obrtnika iznosi 10%. Množeći iznos poreza i stopu prireza dobiva se iznos godišnjeg prireza koji iznosi 291,74 kn. ($2.917,45 \text{ kn} \times 10\% = 291,74 \text{ kn}$) te tako u konačnici godišnja obveza poreza i prireza iznosi 3.209,19 kn. Budući da je obrtnik uplatio predujam poreza i prireza u tuzemstvu u iznosu od 3.495,00 kn, on u ovom slučaju ostvaruje povrat u iznosu od 285,81 kn. ($3.495,00 \text{ kn} - 3.209,19 \text{ kn} = 285,81 \text{ kn}$)

S obzirom na promjenu Zakon o porezu na dohodak u 2021. godini predujma poreza na dohodak izračunava se po novim stopama poreza na dohodak te za sljedeće porezno razdoblje za obrtnika iznosi 382,05 kn. Na poreznu osnovicu od 12.156,04 kn primjenjuje se nova stopa poreza od 20% budući da porezna osnovica ne prolazi iznos od 360.000,00 kn. Primjenjujući navedenu stopu poreza dobiva se porez na dohodak u iznosu od 2431,21 kn. ($12.156,04 \text{ kn} \times 20\% = 2.431,21 \text{ kn}$). Dodajući stopu prireza od 10% na navedeni iznos poreza dobiva se prirez poreza na dohodak koji iznosi 243,12 kn ($2.431,21 \times 10\% = 243,12 \text{ kn}$). Predujam poreza na dohodak za sljedeće porezno razdoblje obračunava se tako da iznos godišnje obveze poreza i prireza koji u ovom slučaju iznosi prema novim stopama 2.674,33 kn ($2.431,21 + 243,12 = 2.674,33 \text{ kn}$) podijeli s brojem mjeseci poslovanja, u ovom slučaju 7 mjeseci (obrt ulazi u sustavu PDV-a 01.06.2020. godine) predujam poreza na dohodak za sljedeće porezno razdoblje iznosi 382,05 kn ($2.674,33 / 7 \text{ mjeseci} = 382,05 \text{ kn}$).

Upisom u Registar obveznika PDV-a u ispostavi Porezne uprave i prelaskom u sustav poreza na dodanu vrijednost nakon ostvarivanja ukupnih godišnjih primitaka većih od 300.000,00 kuna, osim obračuna dohotka od samostalne djelatnosti kao razlike primitaka i izdataka točnije osim podnašanje Obrasca DOH, prema Zakonu o PDV-u obrtnik na svoje isporuke građevinskih usluga obavezan je zaračunati porez na dodanu vrijednost. „Dodana vrijednost je vrijednost koju poduzetnik (proizvođač ili subjekt prometa) dodaje inputima (čimbenicima

proizvodnje) prije nego što ih proda kao nove proizvode ili usluge (output).⁵¹ Kako bi se ostvarilo načelo neutralnosti PDV-a obrtnik obveznik poreza na dodanu vrijednost od svojih dobavljača zahtijeva da na računima iskažu zaračunati porez na dodanu vrijednost kako bi si ga on mogao odbiti kao svoj pretporez.

Trenutna porezna stopa PDV-a na snazi u Republici Hrvatskoj je opća stopa 25%, te dvije snižene stope 13% i 5%. Obrtnik je dužan tijekom razdoblja oporezivanja obračunati obvezu plaćanja PDV-a i iskazati je u prijavi PDV-a na propisanom obrascu te ga predati Poreznoj upravi prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu do 20-og dana u tekućem mjesecu po proteku razdoblja oporezivanja. Ukoliko je u razdoblju oporezivanja pretporez veći od porezne obveze, obrtnik ima pravo na odbitak pretporeza, odnosno ima pravo na povrat razlike između plaćenog poreza i porezne obveze. Konačni obračun PDV-a porezni obveznik dužan je predati nadležnoj Poreznoj upravi do kraja veljače tekuće godine za proteklu godinu.⁵²

Na primjer, porezna osnovica Obrta za građevinarstvo u 8. mjesecu za obavljene transakcije oporezive PDV-om iznosi 178.179,84 kn. Budući da se građevinske usluge oporezuju općom stopom PDV-a, odnosno stopom od 25%, iznos porezne obveze za PDV u oporezivim transakcijama iznosi 44.544,96 kn. Također, porezna osnovica obračunatog pretporeza u 8. mjesecu iznosi 118.673,52 kn na koju dodajući porez od 25% obračunani pretporez iznosi 29.668,38 kn. Budući da je porezna obveza veća od pretporeza, obrtnik je u 8. mjesecu dužan platiti PDV u iznosu od 14.876,58 kn. Navedeni iznosi prikazuju na slijedećem primjeru.

⁵¹ Dražić Lutlisky, I., Dragija, M., Primorac, M., Šimović, H., (2015.), *Računovodstvo poreza*, Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb

⁵² Porez na dodanu vrijednost, Ministarstvo Financija Porezna uprava, dostupno na: <https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/PDV.aspx>, pristupljeno: 25. kolovoz 2021.

Slika 13 Dio Obrascu PDV Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

OBRAZAC PDV		
POREZNI OBEZNIK (NAZIV I IME I PREZIME I ADRESA: MJEŠTO, ULICA I BROJ) "MM - PROJEKT" GRAĐEVINSKI OBRTRUDOLFA RAJTERA 44 IVANEC	POREZNI ZASTUPNIK (NAZIV I IME I PREZIME I ADRESA: MJEŠTO, ULICA I BROJ)	NAČELNIKA ISPOSTAVA POREZNE UPRAVE Ivanec PRIJAVA PDV-a ZA RAZDOBLJE
PDV ID / OIB 72774082780	PDV ID / OIB POREZNOG ZASTUPNIKA	OD 01.08.20 DO 31.08.20
OPIŠ	POREZNA OSNOVICA (iznos u kunama i kopama)	IZNOS POREZA (iznos u kunama i kopama)
OBRAČUN PDV-a U OBAVLJENIM TRANSAKCIJAMA DOBARA I USLUGA - UKUPNO (L + E)	178.179,84	X X X X X
1. TRANSAKCIJE KOJE NE PODLEŽU OPOREZIVANJU I OSLOBODNE - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.)	0,00	X X X X X
1. ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRACUNAVA PRIMATELJ (izuzetni prijenos porezne obveze)	0,00	X X X X X
2. ISPORUKE DOBARA OBAVLJENE U DRUGIM DRZAVAMA ČLANICAMA	0,00	X X X X X
3. ISPORUKE DOBARA UNUTAR EU	0,00	X X X X X
4. OBAVLJENE USLUGE UNUTAR EU	0,00	X X X X X
5. OBAVLJENE ISPORUKE OSOBAMA BEZ SJEDIŠTA U RH	0,00	X X X X X
6. SASTAVLJANJE I POSTAVLJANJE DOBARA U DRUGOJ DRZAVI ČLANICI EU	0,00	X X X X X
7. ISPORUKE NOVIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA U EU	0,00	X X X X X
8. TUZEMNE ISPORUKE	0,00	X X X X X
9. OBUZNE ISPORUKE	0,00	X X X X X
10. NEKVALIFIKACIJSKA OSLOBODENJA	0,00	X X X X X
10. OPOREZIVJE TRANSAKCIJE - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.)	178.179,84	44.544,96
1. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 9%	0,00	0,00
2. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 13%	0,00	0,00
3. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 25%	119.700,24	29.925,06
4. PRIMLJENE ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRACUNAVA PRIMATELJ (izuzetni prijenos porezne obveze)	58.479,60	14.619,90
5. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 9%	0,00	0,00
6. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 13%	0,00	0,00
7. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 25%	0,00	0,00
8. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 9%	0,00	0,00
9. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 13%	0,00	0,00
10. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 25%	0,00	0,00
11. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH 9%	0,00	0,00
12. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH 13%	0,00	0,00
13. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH 25%	0,00	0,00
14. MAKNAJMO OSLOBODENJE IZVOZA U OKVIRU OSOBNOG PUTNIČKOG PROMETA	0,00	0,00
15. OBRACUNANI PDV PRU UVOZU	0,00	0,00
16. OBRACUNANI PRETPOREZI - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.)	118.673,52	29.668,38
1. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU 9%	0,00	0,00
2. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU 13%	0,00	0,00
3. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU 25%	60.193,92	15.048,48
4. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U RH ZA KOJE PDV OBRACUNAVA PRIMATELJ (izuzetni prijenos porezne obveze)	58.479,60	14.619,90
5. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU 9%	0,00	0,00
6. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU 13%	0,00	0,00
7. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU 25%	0,00	0,00
8. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU 9%	0,00	0,00
9. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU 13%	0,00	0,00
10. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU 25%	0,00	0,00
11. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH 9%	0,00	0,00
12. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH 13%	0,00	0,00
13. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH 25%	0,00	0,00
14. PRETPOREZ PRU UVOZU	0,00	0,00
15. ISPRAVCI PRETPOREZA	0,00	0,00
	X X X X X	0,00

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Slika 14 Dio Obrascu PDV Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

OBRAZAC PDV	
IV. OBEVZA PDV-a U OBRACUNSKOM RAZDOBLJU: ZA UPLATU (II.-III.) ILI ZA POVRAT (III.-II.)	X X X X X 14.876,58
V. PO PRETHODNOM OBRACUNU: NEUPLAĆENI PDV DO DANA PODNOŠENJA OVE PRIJAVE - VIŠE UPLAĆENO - POREZNI KREDIT	X X X X X 0,00
VI. UKUPNO RAZLIKA: ZA UPLATU / ZA POVRAT	X X X X X 14.876,58
VILIZNOS GODIŠNJEG RAZMJERNOG ODBITKA PRETPOREZA (%)	0

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

4.2. Poslovne knjige u sustavu poreza na dohodak

Budući da se Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" nalazi u sustavu poreza na dohodak, obvezan je voditi poslovne knjige prema načelu blagajne. „Načelo blagajne zahtijeva da se poslovni događaj evidentira, ne kad nastane već, kad se primi ili isplati novac (po osnovu tog događaja).“⁵³ S obzirom da se obrt nalazi i u sustavu PDV-a, obrtnik je dužan voditi slijedeće poslovne knjige:⁵⁴

- Knjigu prometa
- Knjigu ulaznih i izlaznih računa
- Knjiga primitaka i izdataka
- Popis dugotrajne imovine
- Evidencija o tražbinama i obvezama.

4.2.1. Knjiga prometa

Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" za vrijeme paušalnog oporezivanja dohotka nije bio obvezan voditi poslovne knjige osim evidencije o prometu, točnije Obrazac KPR u kojem su bili evidentirani svi iznosi naplaćeni u gotovini i bezgotovinskim putem. „Knjiga prometa je evidencija u koju se na kraju radnog dana, a najkasnije prije početka idućega radnog dana, upisuju primici naplaćeni u gotovu novcu i čekovima odnosno u slučaju paušalnog oporezivanja i primici naplaćeni bezgotovinskim putem.“⁵⁵ Obrazac knjige prometa je propisan Pravilnikom o porezu na dohodak. Također obrtnik je bio dužan za svaku obavljenu uslugu izdati račun čiji je sadržaj propisan. Navedeni račun obrtnik mora ispostaviti u dva primjera, od koji jedan uručuje kupcu, dok drugi služi kao isprava za knjiženje u knjizi ostvarenog prometa, to jest obrascu KPR. Računi u tom slučaju moraju sadržavati:⁵⁶

- podatke o izdavatelju
- nadnevak izdavanja računa

⁵³ Žager, K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

⁵⁴ Žager, K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

⁵⁵ Knjiga prometa - Obrazac KPR, Hrvatska obrtnička komora, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/obraci-za-poslovanje-obrta/knjiga-prometa-obrazac-kpr>, pristupljeno: 26. kolovoz 2021.

⁵⁶ Paušalno oporezivanje dohotka obrta, Hrvatska obrtnička komora, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/obrtnicka-pocetnica/pausalno-oporezivanje-dohotka>, pristupljeno: 27. kolovoz 2021.

- broj račun
- naziv robe ili usluge
- jedinična cijena
- ukupni iznos računa.

Slika 15 Izlazni račun Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

ISPORUČITELJ (PRODAVATELJ) naziv - ime i prezime, adresa: mjesto, ulica i broj telefona

MM-PROJEKT
 OBRT ZA GRAĐEVINARSTVO
 vl. Marko Maloić
 Rudolfa Rajtera 44, IVANEC
 OIB: 72774082780

RAČUN R- br. 111/1
 (nadnevak i mjesto izdavanja računa)
 (nadnevak isporuke dobara ili obavljenih usluga)
 (biro račun)

KUPAC (PRIMATELJ) naziv - ime i prezime, adresa: mjesto, ulica i broj telefona
 ROBERT LEVATIĆ
 OIB: [redacted]

Uvjeti isporuke (prodaje): TEMELJEM DOGOVORA - DOBROJE

TRGOVAČKI NAZIV ISPORUČENIH DOBARA ILI OBAVLJENIH USLUGA	JED. MJERE	KOLIČINA	JED. CIJENA (BEZ POREZA)	CIJENA (UKLJUČUJUĆI POREZ)	STOPA POREZA	IZNOS PDV-a	UKUPNO (UKLJUČUJUĆI POREZ)
GRAĐEVINSKE USLUGE				1600900	-	-	1600900
Banke 14. 01. 2020							
Ukupno							1600900

* OBVEZNIK POREZA NA DOBIT IZA SLOVA R... UPISAT ĆE BROJKU 1.
 A OBVEZNIK POREZA NA DOHODAK IZA SLOVA R... UPISAT ĆE BROJKU 2

MARKO MALOIĆ (račun sastavio-ja) M.P. **MM-PROJEKT** OBRT ZA GRAĐEVINARSTVO (od vl. Marko Maloić) Rudolfa Rajtera 44, IVANEC

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Slika 16 Dio obrasca KPR Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Obrazac KPR

KNJIGA PROMETA

I. OPĆI PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU							
1. NAZIV DJELATNOSTI OSTALI ZAVRŠNI GRAĐEVINSKI RADOVI					ŠIFRA DJELATNOSTI		4339
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA / NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI MARKO MALOIĆ							
3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA IVANEC, RUDOLFA RAJTERA 44							
4. OIB PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI 72774082780							
II. PODACI O POSLOVNOJ JEDINICI							
1. NAZIV							
2. ADRESA							
R. BR.	NADNEVAK	BROJ TEMELJNICE	OPIS ISPRAVA O PRIMICIMA U GOTOVINI	IZNOS NAPLAĆEN U GOTOVINI / ČEKOVIMA	IZNOS NAPLAĆEN BEZGOTOVIŠKIM PUTEM ¹	UKUPNO NAPLAĆENI IZNOS	
1	2	3	4	5	6	7 (5+6)	
1.	14.01.2020.	-	1/1/1	16.000,00	-	16.000,00	

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Prema priloženoj dokumentaciji vidi se da je Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" za svoje obavljene građevinske usluge izdavao izlazne račune propisanog sadržaja. Na navedenom računu prikazani su podaci o izdavatelju, odnosno obrtu "MM-PROJEKT", nadnevak izdavanja računa koji je u ovom slučaju 14.01.2020. godine, broj računa 1/1/1, naziv usluge Građevinske usluge te jedinična cijena koja iznosi 16.000,00 kn što je ujedno i ukupni iznos računa. Prikazani račun izdan je u dva primjerka, od kojih se jedan nalazi kod kupca, a drugi (ovdje priložen) služi kao isprava za knjiženje u knjizi ostvarenog prometa, to jest obrascu KPR Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT".

4.2.2. Knjiga ulaznih i izlaznih računa

Obrtnici uključeni u sustav PDV-a moraju voditi knjige ulaznih i izlaznih računa na temelju kojih se obračunava obveza za plaćanje PDV-a. U knjigu ulaznih računa obrtnik upisuje sve račune ili fakture dobavljača za primljenu robu ili izvršene usluge. Računi se primarno evidentiraju u knjizi ulaznih računa kronološkim redom, odnosno onako kako su stizali u poslovni subjekt bez obzira na to od kojeg su dobavljača. Analogno knjizi ulaznih računa, postoji i knjiga izlaznih računa u kojoj su zabilježeni svi računi isporučeni kupcima. Navedeni izlazni računi su u knjizi izlaznih računa poredani kronološki to jest, kako su se i izdavali. Knjige ulaznih i izlaznih računa služe u porezne svrhe budući da se u njih upisuju podaci koji su potrebni za obračun i kontrolu PDV-a.⁵⁷

Izlazni računi koji se upisuju u knjigu Izlaznih računa, točnije obrazac I-RA u sustavu PDV-a razlikuju se od izlaznih računa kada je obrtnik bio „paušalist“, odnosno kada nije bio u sustavu PDV-a. Porezni obveznik, u ovom slučaju obrtnik, kod pružanja usluga dužan je izdati valjani račun na kojemu se vidi iznos PDV-a. Osim iznosa PDV-a, navedeni račun mora sadržavati:⁵⁸

- broj računa i datum izdavanja
- ime i prezime odnosno naziv, adresu, OIB ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge
- ime i prezime odnosno naziv, adresu, OIB ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge
- količinu i naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga

⁵⁷ Držaić-Lutilsky, I., Gulin, D., Mamić-Sačar, I., Tadijančević, S., Tušek, B., Vašiček, V., Žager, K., Žager, L., (2010.), *Računovodstvo*, 3. izmijenjeno izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

⁵⁸ Dražić Lutilsky, I., Dragija, M., Primorac, M., Šimović, H., (2015.), *Računovodstvo poreza*, Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb

- datum isporuke dobara ili obavljenih usluga ili datum primitka predujma u računu za predujam
- jediničnu cijenu bez PDV-a
- popuste ili rabate, ako isti nisu uključeni u jediničnu cijenu
- stopu PDV-a
- iznos PDV-a razvrstan po stopi PDV-a
- zbrojni iznos naknade i PDV-a.

U nastavku su prikazani izlazni račun Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT" nakon ulaska u sustav PDV-a i primjer ulaznog računa te načini evidentiranja navedenih računa u Knjizi izlaznih računa i Knjizi ulaznih računa.

Slika 17 Primjer izlaznog računa Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

MM - PROJEKT
Obrt za građevinarstvo

MM - PROJEKT Obrt za građevinarstvo
Rudolfa Rajtera 44
42240 Ivanec
Mob: 095 557 4559

IBAN: HR9523600001102706882
OIB: 72774082780
E-MAIL: markomaloic1602@gmail.com

Račun Ivanec, 17.09.2020.

Račun br.: 022-1-1

Datum računa: 17.09.2020.

Kupac: **Krunoslav Posavec** OIB:

Vrsta usluge	Iznos
Građevinske usluge po ugovoru	24.000,00 kn

Način plaćanja: transakcijski **Iznos:** 24.000,00 kn

PDV (25%): 6.000,00 kn

Ukupno za platiti: 30.000,00 kn

Izradio:
Marko Maloić

M.P.

Vlasnik:
Marko Maloić

Obračun prema naplaćenju naknadi

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Slika 18 Dio obrasca I-RA Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

MM - PROJEKT GRAĐEVINSKI OBRT MALOIĆ MARKO IVANEĆ RUDOLFA RAJTERA 44															OBRAZAC I-RA		
Šifra djelatnosti: 00															DATUM 23.05.2021		
MB / JMBG - POREZNI BROJ: 72774082780															STRANICA 3 od 4		
PDV-ID / OIB: 72774082780																	
Ispis za godinu: 2020 Od mjeseca: 1 do mjeseca: 12																	
R.BR.	DAT.KNJ.	DAT.RAČ.	PDV-ID / OIB	BR. RAČUNA	KUPAC (PRIMATELJ DOBRA ILI USLUGA)										ID	Potrošnja	
IZNOS (S PDV-om)	TUZEMNI PRUŽENOS POREZNE OBEVEZE	ISPORUKE DOBARA U DRUGIM DRŽAVAMA ČLANICAMA	ISPORUKE DOBARA UNUTAR EU	OBAVLJENE USLUGE UNUTAR EU	OBAVLJENE USLUGE OSOBA NA BEZ SJEĐIŠTA U RH	SASTAVLJ. POSTAVLJ. DOBARA U DRŽAVI ČLANICI	ISPORUKE NPS U EU	IZVOZNE ISPORUKE	OSTALA OSLOBODENA	5% OSNOV.	13% OSNOV.	25% OSNOV.	POREZ	POREZ	POREZ		
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
22.	17.09.20	17.09.20	IFA	22/20	POSAVEC KRUNOSLAV PAPINEC										20020101000022	0,00	
30.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	24.000,00	6.000,00	
UKUPNO ZA OBR. RAZDOBLJE-MJESEC: 9																	0,00
60.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	48.000,00	12.000,00	
UKUPNO DO KRAJA MJESECA: 9																	0,00
638.250,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	94.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	269.000,22	67.250,06	

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Slika 19 Primjer ulaznog računa Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

ADH d.o.o. Ivanec
Varaždinska B4a, 42200 Ivanec
Tel: (042) 770-540 ivanec2tokic-partner.hr
OIB: 18844237574

Datum: 03.09.2020. Vrijeme: 18:40

KUPAC:
MM-PROJEKT obrt za građevinarstvo
Rudolfa Rajtera 44
42200 Ivanec
OIB: 72774082780

Obrazac R1

RACUN br. 6860/1/1000

SIFRA	KOL. JM.	CIJENA	IZNOS KN
SAJLA RUCNE KOČNICE 8140161141			
621792	1,00 kom	226,00	226,00
SAJLA RUCNE KOČNICE 8140161142			
621793	1,00 kom	214,00	214,00
FILTER ULJA FD-ED0060			
463159	1,00 kom	43,00	43,00
GLAVČINA KIT 713678900			
33587	1,00 kom	717,00	717,00
UKUPNO:		1.200,00	
POPUST 21,83%:		262,00	
ZA NAPLATU:		938,00	

VRSTA POREZA ----- % OSNOVICA -- POREZ
PDV 25% 25,00 750,40 187,60

~~NACIN PLACANJA~~ ----- IZNOS --- DATUM
G. Gotovina 938,00 03.09.20

Prod. mjest: KASA
Operator: Marko Magas (008)
ZKI: 3c3d372f8a2d41e42f94553b014a1280
JIR: 28ebfbff-d517-4e3e-9ddf-3685a48a2072

Zahvaljujemo na povjerenju!

Obavezno pregledajte robu kod izdavanja
naknadne reklamacije ne uvažavamo!

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Slika 20 Dio obrasca U-RA Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

MM - PROJEKT GRAĐEVINSKI OBRAT MALOIĆ MARKO IVANEC Šifra djelatnosti: MB / JMBG - POREZNI BROJ: 72774082780 PDV-ID / OIB: 72774082780 Ispis za godinu: 2020 Od mjeseca: 1 do mjeseca: 12													OBRAZAC U-RA DATUM 23.05.2021 STRANICA 7 od 14		
KNJIGA PRIMLJENIH (ULAZNIH) RAČUNA KURA-ZA ROBU I USLUGE															
R.BR.	DAT.KNJ.	DAT.RAČ.	BR. RAČUNA	PDV-ID / OIB	DOBAVLJAČ (ISP. DOBARA ILI USLUGA)-NAZIV-IME I PREZIME I SJED./PREB.ILI UOBIČAJENO BOR.	PRETPOREZ						PDV Tip			Broj
ID	POREZNA OSNOVICA			UKUPNI IZNOS RAČUNA S POREZOM	UKUPNO PRETPOREZ	5%		13%		25%		OBVEZA ZA PDV			
	0%	5%	13%	25%		MOŽE SE OD.	NE MOŽE SE	MOŽE SE OD.	NE MOŽE	MOŽE SE OD.	NE MOŽE	5%	13%	25%	
UKUPNO ZA OBR. RAZDOBLJE-MJESEC: 8				114.214,21	142.826,75	28.612,54	0,00	0,00	0,00	0,00	28.553,56	58,98	0,00	0,00	14.619,90
UKUPNO DO KRAJA MJESECA: 8				213.772,02	267.274,05	53.502,03	0,00	0,00	0,00	0,00	53.443,05	58,98	0,00	0,00	22.060,93
109	03.09.2020	03.09.2020	UFA 6860	18844237574	ADH DOO IVANEC	0,00	0,00	0,00	0,00	187,60	0,00	0,00	0,00	0,00	UFA 108/20
20010101000109			0,00	750,40	938,00	187,60	0,00	0,00	0,00	187,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
110	04.09.2020	04.09.2020	UFA 114326	7555085033	BETONI TEKOVINA DOO ZAGREB										UFA 108/20

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Na Slici 17 prikazan je izlazni račun Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT" sa svim obvezno propisanim elementima računa nakon ulaska u sustav PDV-a. Budući da navedeni račun između ostalog, uključuje osobne podatke primatelja usluge, navedeni podaci za potrebe ovog rada nisu prikazani. Iz računa je vidljivo da obrtnik na cijenu svoje građevinske usluge obračunava iznos PDV-a. Iako krajnji potrošač, u ovom slučaju primatelj građevinske usluge, snosi PDV uračunat u cijenu usluge, ne znači da je on ujedno i porezni obveznik. Porezni obveznik je onaj koji je isporučio uslugu, u ovom slučaju obrtnik, te iz tog razloga izdaje račun na kojem se vidi iznos PDV-a. Porezna osnovica za izračun PDV-a iznosi 24.000,00 kn, te dodajući stopu PDV-a od 25%, porez na dodanu vrijednost iznosi 6.000,00 kn ($24.000,00 \times 25\% = 6.000$ kn). Navedeni račun, zajedno sa pripadajućim iznosima ulazi u obrazac IRA-a na temelju kojeg se zatim obračunava ukupna obveza za PDV.

Na isti se način evidentiraju i ulazni računi u obrascu UR-A. Obrtnik ušavši u sustav PDV-a ima pravo odbijanja pretporeza po ulaznim računima. Po ulaznom račun prikazanom na slici 19, obrtnik snosi trošak 938,00 kn no također ima pravo odbijanja pretporeza u iznosu od 187,60 kn. Odbijanjem pretporeza obrtnik si smanjuje obvezu za plaćanje PDV-a. S obzirom na veličinu porezne obveze te s obzirom na veličinu pretporeza, obrtnik na kraju mjeseca ima obvezu uplate PDV-a ili ostvaruje povrat PDV-a. Navedeni obračun obrtnik iskazuje u prijavi PDV-a na propisanom obrascu kojeg je dužan predati Poreznoj upravi. Primjer navedene prijave prikazan je na slici 13.

4.2.2. Knjiga primitaka i izdataka

Knjiga primitaka i izdataka je temeljna knjiga koja služi kao podloga za utvrđivanje dohotka i porezne obveze. U KPI unose sve svi poslovni primici i poslovni izdaci. Poslovni primici i poslovni izdaci mogu biti novčani, a mogu biti i u naravi.⁵⁹

Poslovnim primicima smatraju se i knjiže u obrazac KPI sva dobra prema njihovoj tržišnoj vrijednosti koja su poreznom obvezniku pritekla u poreznom razdoblju u okviru njegove samostalne djelatnosti, primljeni predumovi i prolazne stavke, primitci ostvareni od prodaje stvari ili prava koja služe za obavljanje samostalne djelatnosti i koja se vode ili su se trebala voditi u popisu dugotrajne imovine, primitci ostvareni od izuzimanja stvari ili prava itd. Poslovni izdaci koji se knjiže u KPI su izdaci za materijal, robu, proizvode, energiju i usluge na osnovi obavljanja samostalne djelatnosti, dani predumovi, izdaci osoblja i doprinosi za osiguranja radnika i nositelja obrta, trošak amortizacije itd.⁶⁰

KPI sadrži podatke o obrtniku, datumu transakcije, isprave na temelju kojih se podaci unose te primitke i izdatke u gotovini, na žiroračunu ili u naravi. Također u KPI-u se iskazuje i PDV, no za obrtnike koji su u sustavu PDV-a on ne predstavlja poslovni primitak, odnosno poslovni izdatak te ne utječe na utvrđivanje dohotka. Primjer knjiženja poslovnih primitaka i izdataka prikazani su u nastavku.

Slika 21 Dio Knjige primitaka i izdataka Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

MM - PROJEKT GRAĐEVINSKI OBRT MALOIĆ MARKO IVANEC RUDOLFA RAJTERA 44 MB / JMBG - POREZNI BROJ: 72774082780 OIB: 72774082780		Strana: 9 od 20					
Knjiga primitaka i izdataka							
Početni datum prometa 01.01.2020 Završni datum prometa 31.12.2020							
Dat.dok. Vrst dok.	Temelj. Partner Naziv partnera	Opis	Primici		Izdaci		PDV u izdacima Izdaci iz čl.33. Izdaci-ukupno
			Primici-gotovina Primici-žiro Primici-u naravi	PDV u primicima Primici-ukupno	Izdaci-gotovina Izdaci-žiro Izdaci-u naravi		
08.08.2020 UPL UUF	UFA 83/20 000035 INA IND.NAFTE.BENZ.POSTAJA	GOTOVINA UFA 72470 08.08.2020 000035	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	100,67 0,00 0,00	20,13 0,00 80,54	
10.08.2020 UPL UUF	UFA 84/20 000035 INA IND.NAFTE.BENZ.POSTAJA	GOTOVINA UFA 74901 10.08.2020 000035	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	399,97 0,00 0,00	80,00 0,00 319,97	
11.08.2020 IPL UIF	IFA 20/20 000023 HABUNEK NEVEN	BANKA IFA 10.08.2020 000023	0,00 149.625,28 0,00	29.925,06 119.700,22 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

⁵⁹ Žager, K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

⁶⁰ Markota, Lj., (2021.), *Kontrola primitaka i izdataka samostalnih obrtničkih djelatnosti za 2020. godinu*, Računovodstvo, revizija i financije, (1), 29.-45. str

Ostvareni primici i izdaci u 2020. godini ,Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT" na temelju knjige Primitaka i izdataka, te utvrđeni dohodak, prikazani su na slici 9 u okviru obrasca Pregled poslovnih primitaka i izdataka za 2020. godinu.

4.2.3. Popis dugotrajne imovine

Osim Knjige ulaznih računa, Knjige izlaznih računa te Knjige primitaka i izdataka, Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" dužan je i voditi Popis dugotrajne imovine. Popis dugotrajne imovine služi za utvrđivanje troška amortizacije koji se unosi u Knjigu primitaka i izdataka kao izdatak u naravi i na taj način umanjuje iznos dohotka. U obrazac DI unosi se samo ona imovina čija je vrijednost veća od 3.500,00 kn i čiji je vijek trajanja duži od 1 godine. Ako je vrijednost dugotrajne imovine manja od navedenog iznosa, ona automatski ulazi u KPI kao izdatak. Osnovica za obračun amortizacije je nabavna vrijednost ili trošak nabave dugotrajne imovine koja se nalazi u Obrascu DI. U nabavnu vrijednost dugotrajne imovine uključena je kupovna cijena koja je umanjena za popuste iskazane na računu, uvozne pristojbe i carine, izdaci za instaliranje opreme, izdaci za prijevoz itd. Obrtnik kao i svi ostali poduzetnici može udvostručiti stope amortizacije, te isto tako ako obračunava amortizaciju u iznosu koji je niži od porezno priznatog tada je taj niži iznos porezno priznat. Iznos amortizacije umanjuje knjigovodstvenu vrijednost imovine do trenutka kad se određeno sredstvo u potpunosti ne otpiše. Ako obrtnik proda imovinu koja nije u potpunosti otpisana tada preostala knjigovodstvena vrijednost ulazi u KPI kao izdatak u naravi.⁶¹ Porezno priznate stope amortizacije prikazane su u slijedećoj tablici.

Tablica 2 Porezno priznate stope amortizacije

Vrsta imovine	Vijek trajanja	% amortizacije
Građevinski objekti	20	5
Osobni automobili i osnovno stado	5	20
Nematerijalna imovina, oprema ,mehanizacija	4	25
Računala, računalna oprema i programi, mobilni telefoni i oprema za računalne mreže	2	50
Ostala imovina	10	10

⁶¹ Žager , K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

Izvor: Žager, K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

Primjer evidentiranja dugotrajne imovine u obrascu DI Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT" prikazano je u nastavku.

Slika 22 Dio obrasca DI Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

Dugotrajna imovina - obrazac DI										
Opći podaci o poreznom obvezniku										
Naziv djelatnosti		Ostali završni građevinski radovi				Šifra djelatnosti				4339
Ime i prezime/naziv		"MM - PROJEKT" GRAĐEVINSKI OBRT MALOIĆ MARKO				Period obračuna:				
Adresa		RUDOLFA RAJTERA 44, IVANEC				od mjeseca:				01
OIB		72774082780				do:				30.08.2021
Podaci o dugotrajnoj imovini										
R.br.	Inv.broj	Isprava broj/	Nabavna vrijedn.	Knjig.vrijedn.	Vijek	Stopa	Otpis u periodu	Knjigovodstv.vrij.		
AOP	Naziv stvari ili prava	/Nadnevak	Datum aktivir.	Datum otuđ.	(god)	otp.%	Ukupni otpis	na kraju perioda		
1	01 KOMBI VOZILO FORD TRANZIT	UNIJETO U OBRT 09.07.18	69.800,00 09.07.18	52.349,96	4	25,	0,00 17.450,04	52.349,96		
2	02 MONTAŽNA SEKLA (m2)	UNIJETO U OBRT 09.07.18	19.500,00 09.07.18	17.550,00	10	10,	0,00 1.950,00	17.550,00		
3	03 MOTORNE PILE ZA DRVO	UNIJETO U OBRT 09.07.18	3.760,00 09.07.18	3.007,96	5	20,	0,00 752,04	3.007,96		

Izvor: Interna evidencija Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"

4.2.4. Evidencija o tražbinama i obvezama

Evidencija o tražbinama i obvezama je poslovna knjiga koja sadrži pregled svih ispostavljenih i primljenih računa, osim gotovinski naplaćenih ili plaćenih. Obrtnici koji su u sustavu PDV-a, pa knjige ulaznih i izlaznih računa vode redosljedom primanja odnosno izdavanja računa, ne moraju voditi posebnu evidenciju o tražbinama i obvezama.⁶² Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" je u sustavu PDV-a i knjige ulaznih i izlaznih računa vodi redosljedom primanja odnosno izdavanja računa, tako da nije dužan voditi Evidenciju o tražbinama i obvezama.

4.3. Evidencija radnih odnosa kod obrtnika

Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" uz vlasnika zapošljava 8 radnika. Obrtniku, osim radnika, u obavljanju djelatnosti pomaže i jedan član obitelji. Budući da se obrtnik koristi radom drugih osoba, on prema njima ima kao poslodavac određene obveze. „Poslodavac je obavezan u radnom odnosu radniku dati posao te mu za obavljene rad isplatiti plaću, a radnik je obavezan

⁶² Koje poslovne knjige i evidencija mora voditi obrtnik?, Hrvatska obrtnička komora, dostupno na:

http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/koje_poslovne_knjige_i_evidencije_mora_voditi_obrtnik, pristupljeno: 29. kolovoz 2021.

prema uputama koje poslodavac daje u skladu s naravi i vrstom rada, osobno obavljati preuzeti posao.“⁶³

Kao što je i spomenuto, obrtnik je dužan kao poslodavac svojim radnicima obračunati i isplatiti plaću. Na plaću, obrtnik je dužan i uplatiti obvezne doprinose. To su doprinos za zdravstveno osiguranje u iznosu od 15% bruto plaće, doprinos za zapošljavanje od 1,7% bruto plaće i doprinos za zaštitu na radu u iznosu od 0,5% bruto plaće. Obrtnik također u ime radnika obračunava i plaća doprinose za mirovinsko osiguranje u iznosu 15% od bruto plaće za prvi stup mirovinskog osiguranja, te 5% bruto plaće za drugi stup mirovinskog osiguranja.

Budući da se obrtnik nalazi u sustavu poreza na dohodak on sebi ne obračunava mjesečnu plaću već ostvaruje akontaciju dohotka te njime slobodno raspolaže bez dodatnih troškova. Međutim, obrtnik je svejedno dužan obračunati obvezne doprinose na osnovi obrtničke plaće. Doprinosi za obrtnika kad je bio „paušalist“ iznosili su 1276,33 kn. Ulaskom u sustav poreza na dodanu vrijednost oni u 2020. godini iznose 2074,04 kn.⁶⁴ Iznosi obračuna doprinosa u 2020. godini kada je obrtnik bio „paušalist“ te iznosi doprinosa prelaskom u sustav poreza na dodanu vrijednost prikazani su u nastavku.

Slika 23 Iznos doprinosa za 2020. godinu za obrtnike "paušalce"

DOPRINOSI ZA OBRТNIKE - PAUŠAL U 2020.						
IZNOS PROSJEČNE PLAĆE	KOEFIČIJENT					
8.742,00	0,40					
DOPRINOS	STOPA U %	OSNOVICA	IZNOS	UPLATNI RAČUN	MODEL	POZIV NA BROJ
Doprinos MIO 1.stup	15,00	3.496,80	524,52	HR1210010051863000160	HR68	8214-OIB
Doprinos MIO 2.stup	5,00	3.496,80	174,84	HR7610010051700036001	HR68	2046-OIB
Doprinos za zdravstveno osiguranje	16,50	3.496,80	576,97	HR6510010051550100001	HR68	8478-OIB
UKUPNO:			1.276,33			

Izvor: Donosimo iznose doprinosa za obrtnike u 2020. godini, Lider, dostupno na: <https://lider.media/sto-i-kako/donosimo-iznose-doprinos-a-za-obrtnike-u-2020-godini-129619>, pristupljeno: 29. kolovoz 2021.

⁶³ Zakon o radu, Narodne novine br. 93/14, 127/17, 98/19

⁶⁴ Donosimo iznose doprinosa za obrtnike u 2020. godini, Lider, dostupno na: <https://lider.media/sto-i-kako/donosimo-iznose-doprinos-a-za-obrtnike-u-2020-godini-129619>, pristupljeno: 29. kolovoz 2021.

Slika 24 Iznos doprinosa za 2020. godinu za obrtnike "dohodaše"

DOPRINOSI ZA OBRТNIKE - DOHODAŠI U 2020.						
IZNOS PROSJEČNE PLAĆE	KOEFICIJENT					
8.742,00	0,65					
DOPRINOS	STOPA U %	OSNOVICA	IZNOS	UPLATNI RAČUN	MODEL	POZIV NA BROJ
Doprinos MIO 1.stup	15,00	5.682,30	852,35	HR1210010051863000160	HR68	8230-OIB
Doprinos MIO 2.stup	5,00	5.682,30	284,12	HR7610010051700036001	HR68	2330-OIB
Doprinos za zdravstveno osiguranje	16,50	5.682,30	937,58	HR6510010051550100001	HR68	8605-OIB
UKUPNO:			2.074,04			

Izvor: Donosimo iznose doprinosa za obrtnike u 2020. godini, Lider, dostupno na: <https://lider.media/sto-i-kako/donosimo-iznose-doprinos-a-za-obrtnike-u-2020-godini-129619>, pristupljeno: 29. kolovoz 2021.

4.4. Izvještavanje eksternih korisnika

Budući da se Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" nalazi u sustavu poreza na dohodak, ne vodi financijske izvještaje koje je obvezno javno objavljivati kao što je to slučaj kod obrtnika koji su u sustavu poreza na dobit. S obzirom da obrtnik vodi poslovne knjige koje su uglavnom vode zbog poreznih propisa, obrtnik je dužan o svim bitnim promjenama za utvrđivanje dohotka, izvještavati eksterne korisnika, odnosno dužan je dostavljati Poreznoj upravi slijedeće obrasce:⁶⁵

- RPO - Prijava u Registar poreznih obveznika
- ROD- DOP Prijava za upis u registar obveznika doprinosa
- JOPPD – Izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja
- PO-SD izvješće o paušalnom dohotku od samostalne djelatnosti i uplaćenom paušalnom porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak (za vrijeme kada je bio „paušalist“)
- DOH- Prijavu poreza na dohodak
- P-PPI- Pregled poslovnih primitaka i izdataka
- Obrazac PDV
- Obračun komorskog doprinosa
- Konačan obračun poreza na dodanu vrijednost.

⁶⁵ Obrasci, Ministarstvo financija Porezna uprava, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_obraci/Stranice/default.aspx, pristupljeno: 30. kolovoz 2021.

5. ZAKLJUČAK

Pokretanje poslovanja u okviru obrta predstavlja najjednostavniji način za ulazak u poduzetničke vode. Niski troškovi poslovanja, mogućnost pomaganja članova obitelji, mogućnost privremene obustave rada, te niski troškovi otvaranja obrta svakako su prednosti obrta kao oblika društva. S druge strane, obrtnici odgovaraju cjelokupnom svojom imovinom što je u današnjim nesigurnim uvjetima poslovanja velik nedostatak.

Prema Zakonu o obrtu postoje slobodni, vezani i povlašteni obrti. Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT" primjer je vezanog obrta u kojem je za poslovanje potrebno ispuniti uvjet potrebne razine stručnosti. Budući da vlasnik obrta nema potrebnu razinu stručnosti, zapošljava radnika koji udovoljava tom uvjetu i to na puno radno vrijeme. Također, obrtniku osim radnika u poslovanju pomaže i član obitelji.

Obrt za građevinarstvo osnovan je 2018. godine i od tada se nalazi u sustavu poreza na dohodak. U početnim godinama poslovanja obrt dohodak utvrđuje u paušalnom iznosu budući da nije obveznik PDV-a i godišnji primici mu ne prelaze iznos veći od 300.000,00 kn. Unatoč padu obujma građevinskih radova u prvoj polovici 2020. godine, obrt za građevinarstvo ostvaruje iznos primitaka veći od 300.000,00 kn te tako u drugoj polovici 2020. godine obrt ulazi u sustav poreza na dodanu vrijednost. Nalazeći se u sustavu poreza na dohodak, obrtnik vodi knjige po načelu jednostavnog knjigovodstva, a propisane knjige koje je dužan i koje obrtnik vodi su Knjiga prometa za vrijeme paušalnog oporezivanja dohotka, Knjiga primitaka i izdataka, Popis dugotrajne imovine, te Knjiga ulaznih računa i Knjiga izlaznih računa budući da se nalazi i u sustavu poreza na dodanu vrijednost.

Obrtnik kao fizička osoba podliježe obvezi izvještavanja Porezne uprave na temelju raznih poreznih zakona i propisa. Najznačajniji izvještaj obrtnika u sustavu poreza na dohodak je Obrazac PO-SD ukoliko se radi o paušalnom oporezivanju dohotka ili godišnja prijava poreza na dohodak, odnosno Obrazac DOH, obrtnika „dohodaša“. Uz navedene obrasce, obrtnik je dužan podnijeti i konačan obračun poreza na dodanu vrijednost te obračun komorskog doprinosa do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu te mjesečno Obrazac PDV i Obrazac JOPPD odnosno Izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja.

Iz svega navedenog vidljivo je da je poslovanje Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT" popraćeno sukladno zakonima i pravilnicima. Kako bi obrt imao potrebnu evidenciju, te kako bi svi izvještaji bili izrađeni i predani u roku, obrtnik je angažirao knjigovodstveni servis.

6. POPIS LITERATURE

Stručna literatura i znanstveni članci:

1. Cutvarić, M., Čevizović I., Javor, Lj., Klepac LJ., Mahović-Komljenović, M., Milčić, I., Sirovica, K., Terek, D., Zuber, M., (2010.), *Poslovanje obrtnika, porezni, pravni i računovodstveni aspekti*, 9. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
2. Dražić Lutilsky, I., Dragija, M., Primorac, M., Šimović, H., (2015.), *Računovodstvo poreza*, Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb
3. Držaić-Lutinsky, I., Gulin, D., Mamić-Sačcer, I., Tadijančević, S., Tušek, B., Vašiček, V., Žager, K., Žager, L., (2010.), *Računovodstvo*, 3. izmijenjeno izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
4. Galoža, A., (2015.), *Pravo i pravni propisi u obrtništvu*, Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, Pučko otvoreno učilište Zagreb
5. Gospodarska kretanja 2020., Hrvatska gospodarska komora, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/gospodarskakretanja050620kor045f71cbb761cff.pdf>, pristupljeno: 25. kolovoz 2021
6. Knjiga prometa - Obrazac KPR, Hrvatska obrtnička komora, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/obraci-za-poslovanje-obrta/knjiga-prometa-obrazac-kpr>, pristupljeno: 26. kolovoz 2021.
7. Koje poslovne knjige i evidencija mora voditi obrtnik?, Hrvatska obrtnička komora, dostupno na: http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/koje_poslovne_knjige_i_evidencije_mora_voditi_obrtnik, pristupljeno: 29. kolovoz 2021.
8. Markota, Lj., (2021.), Kontrola primitaka i izdataka samostalnih obrtničkih djelatnosti za 2020. godinu, Računovodstvo, revizija i financije, (1), 29.-45. str
9. Obrasci, Ministarstvo financija Porezna uprava, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_obraci/Stranice/default.aspx, pristupljeno: 30. kolovoz 2021.
10. Obrtništvo u brojkama XII/2020., Hrvatska obrtnička komora, dostupno na: https://www.hok.hr/sites/default/files/page-docs/2021-03/1_Obrtni%C5%A1tvo_u%20brojkama_%20OUB_XII_2020.pdf, pristupljeno: 10. kolovoz

11. Paušalno oporezivanje dohotka obrta, Hrvatska obrtnika komora, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/obrtnicka-pocetnica/pausalno-oporezivanje-dohotka>, pristupljeno: 20. kolovoz 2021.
12. Porez na dodanu vrijednost, Ministarstvo Financija Porezna uprava, dostupno na: <https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/PDV.aspx>, pristupljeno: 25. kolovoz 2021.
13. Porez na dohodak, Ministarstvo financija Porezna uprava, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Porez-na-dohodak_Poljoprivrednik.aspx, pristupljeno: 21. kolovoz 2021.
14. Postupak i troškovi otvaranja obrta, Hrvatska gospodarska komora, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/postupak-i-troskovi-otvaranja-obrta>, pristupljeno 20. kolovoza,2021.
15. Pregled osnovnih statističkih podataka u sektoru graditeljstva, Hrvatska gospodarska komora, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/pregled-osnovnih-statistickih-podataka-u-sektoru-graditeljstva-rh-20185dad9ef9b8dfa.pdf>, pristupljeno: 25. kolovoza 2021.
16. Privremena obustava poslovanja obrta?, Hrvatska obrtnička komora, dostupno na: http://infos.hok.hr/faq/a_pravni_savjeti/a2_privremena_obustava_obrta/privremena_obustava_poslovanja_obrta, pristupljeno: 16. kolovoz 2021.
17. Uvjeti za otvaranje i obavljanje obrta, Hrvatska obrtnička komora, dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/uvjeti-za-otvaranje-i-obavljanje-obrta>, pristupljeno: 13. kolovoza, 2021.
18. Vranar, K. (2016), *Poslovanje obrtnika, slobodnih zanimanja i poljoprivrednika*. Zagreb: TEB - poslovno savjetovanje
19. Žager , K., Dečman, N., (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

Zakoni i pravilnici:

1. Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, Narodne Novine br. 1/20
2. Pravilnik o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima, Narodne novine br. 112/07
3. Zakon o obrtu, Narodne novine br. 127/19.
4. Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 106/18, 138/20
5. Zakon o radu, Narodne novine br. 93/14, 127/17, 98/19

Ostala literatura:

1. Donosimo iznose doprinosa za obrtnike u 2020. godini, Lider, dostupno na: <https://lider.media/sto-i-kako/donosimo-iznose-doprinos-a-za-obrtnike-u-2020-godini-129619>, pristupljeno: 29. kolovoz 2021.
2. Moj posao, 8 koraka za otvaranje obrta, dostupno na: <https://www.moj-posao.net/Vijest/77907/8-koraka-za-otvaranje-obrta/2/>, pristupljeno: 15. kolovoza, 2021.
3. Tilio, Otvaranje obrta, dostupno na: <https://tilio.hr/otvaranje-obrta/>, pristupljeno: 15. kolovoza, 2021.

7. POPIS SLIKA

Slika 1 Aktivni obrti i trgovačka društva	4
Slika 2 Oblici obrta s obzirom na različite kriterije	6
Slika 3 Opći i posebni uvjeti za obavljanje obrta	8
Slika 4 Postupak otvaranja obrta	9
Slika 5 Normativni okviri poslovanja obrta	15
Slika 6 Broj zaposlenih u građevinarstvu u Republici Hrvatskoj, 2008. – lipanj 2019	18
Slika 7 Pad obujma građevinskih radova	19
Slika 8 Dio Obrasca PO-SD za 2020. godinu Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	25
Slika 9 Dio obrasca P-PPI Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	27
Slika 10 Dio obrasca DOH Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	28
Slika 11 Dio priloga UPO Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	29
Slika 12 Dio priloga UPO Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	29
Slika 13 Dio Obrasca PDV Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	32
Slika 14 Dio Obrasca PDV Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	32
Slika 15 Izlazni račun Obrt za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	34
Slika 16 Dio obrasca KPR Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	34
Slika 17 Primjer izlaznog računa Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	36
Slika 18 Dio obrasca I-RA Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	37
Slika 19 Primjer ulaznog računa Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	37
Slika 20 Dio obrasca U-RA Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	38
Slika 21 Dio Knjige primitaka i izdataka Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	39
Slika 22 Dio obrasca DI Obrta za građevinarstvo "MM-PROJEKT"	41
Slika 23 Iznos doprinosa za 2020. godinu za obrtnike "paušalce"	42
Slika 24 Iznos doprinosa za 2020. godinu za obrtnike "dohodaše"	43

8. POPIS TABLICA

Tablica 1 Utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza	24
Tablica 2 Porezno priznate stope amortizacije	40

9. PRILOZI/ ŽIVOTOPIS

Žarovnica 119
42250, Lepoglava

095 509 0512

bvresk@gmail.com

Barbara Vresk

Iskustvo

06.2017.–09.2017.

Konobarica • KTC Restoran

08.2018.–09.2018.

Prodavačica • Trgocentar d.o.o.

08.2019.–09.2019.

Administrator u računovodstvu • We-Kr d.o.o.

01.2020.–04.2020.

Administrator u računovodstvu • Kagor d.o.o.

03.2021.–danas

Administrator u računovodstvu • Knjigovodstveni servis Klaudija Krznar

Obrazovanje

Srednja škola Ivanec 2012. - 2016.

- Opća gimnazija

Ekonomski fakultet Zagreb 2016. - danas

- Računovodstvo i revizija

Digitalne vještine

- MS Office (MS Word, MS PowerPoint, MS Excel) / G- Suite Google (Google Meet, Google Docs, Google Forms, Google Disk, itd.) / Komunikacijski programi (Skype, MS Teams, Zoom) / Društvene mreže (Facebook, Instagram, Youtube, LinkedIn)

Jezici

- Engleski jezik